

Avstrija potrdila državno pogodbo

Včeraj odnosno predvčeršnjim sta se parlament in zvezni svet na Dunaju sestala k najbolj pomembnem zasedanju po zadnji vojni, saj je bilo na dnevnem redu vprašanje državne pogodbe in nevtralnosti. Po izjavah zastopnikov posameznih političnih strank je bila potem pri glasovanju soglasno potrjena tako državna po-

godba kakor tudi trajna nevtralnost Avstrije. S tem, da bo državno pogodbo podpisal še zvezni prezident, bo Avstrija kot prva izmed petih držav-podpisnic zaključila ratifikacijo in tako izrazila tudi svojo željo, da to čim prej izvedejo tudi ostale štiri države, ker šele potem bo državna pogodba stopila v veljavo.

Med razpravo o državni pogodbi in nevtralnosti je bilo v parlamentu predvsem govora o bodoči avstrijski vojski ter o nemški imovini v Avstriji. Glede vojske je bilo izraženo mnenje, da je potrebna zato, ker je Avstrija po sklenjeni nevtralnosti pripravljena, to svojo nevtralnost tudi braniti.

Slovensko narodno gledališče iz Maribora je gostovalo v Celovcu

Kakor so bila zadnja leta gostovanja SNG iz Ljubljane vedno izredno lepa in nepozabna doživetja ne le za nas koroške Slovence, temveč tudi za vse nemško govoreče sodeželane, ki so se teh prireditve udeležili, tako je vzbudilo tudi letošnje gostovanje Narodnega gledališča iz Maribora veliko zanimanje v vseh kulturno zainteresiranih plasteh obeh jezikov.

To je že pokazal številni obisk prve predstave, ki jo je dalo mariborsko gledališče na povabilo in pod pokroviteljstvom kulturnega referata koroške deželne vlade v soboto zvečer z uprizoritvijo Mascagnijeve opere »Cavalleria rusticana« in Baranovičevega baleta »Lectovo srce«. Predstava tega večera, ki je bila namenjena predvsem celovškemu prebivalstvu, je navdušila napolnjeno gledališko dvorano do najbolj burnih ovacij, ki so našle svoj vrhunec po končanem baletu, ko so mariborski gostje prejeli poklonjene šopke.

Po predstavi je priredil deželni glavar Wedenig v jedilnici Doma glasbe celotnemu opernemu in baletnemu ansamblu ter orkestru slavnostni banket, katerega so se udeležili tudi visoki predstavniki Slovenije in Koroške, ki so pred tem prisostvovali predstavi v gledališču. Iz Slovenije so bili navzoči član izvršnega sveta LR Slovenije Boris Kocjančič, predsednik sveta za prosveto in kulturo LRS univ.

Moskva vabi tudi Adenauerja

Popolnoma nepričakovano je sovjetska vlada povabila zapadnonemškega kanclerja dr. Adenauerja na obisk v Moskvo, kjer naj bi razgovarjali o vzpostavitvi diplomatskih odnosov med obema državama. Hkrati bi razpravljali o možnostih razširitve in poglobitve gospodarskega in kulturnega sodelovanja med Zapadno Nemčijo in Sovjetsko zvezo.

Po vestih iz Bonna je toliko kot gotovo, da bo Zapadna Nemčija sprejela vabilo za vzpostavitev diplomatskih odnosov s Sovjetsko zvezo, prav tako je tudi verjetno, da se bo Adenauer osebno odzval povabilu iz Moskve.

Veliki štirje se bodo sestali v Ženevi

Po uspešnih moskovskih razgovorih med avstrijskimi in sovjetskimi državniki, katerim je kratko zatem sledil tudi podpis avstrijske državne pogodbe, so se začele širiti tudi vesti o morebitnem sestanku vladnih šefov štirih velesil. Zapadne velesile so predlagale Sovjetski zvezi, da bi bil za tako srečanje najbolj primeren Dunaj.

Zadnji ponedeljek pa so Amerika, Anglija in Francija ponovno naslovile na sovjetsko vladno posebno noto v zvezi s srečanjem »velikih štirih« ter povabile Bulganina na sestanek v Ženevi, kjer naj bi se razgovori začeli 18. julija. Namen takega sestanka bi bil, da bi vladni šefi velesil izdelali okvirne smernice za rešitev svetovnih problemov, o katerih bi se podrobno razgovarjali zunanji ministri.

prof. dr. Dolfe Vogelnik, predsednik mestnega ljudskega odbora Maribor Tone Bole ter šef urada za zvezo FLRJ v Celovcu Dušan Bravničar, med koroškimi predstavniki pa so bili navzoči namestnik deželnega glavarja Krassnig, celovski župan Graf, zvezni svetnik Sima, kulturni referent deželne vlade dr. Rudan, podžupan Pogatschnig, predsednik SPZ dr. F. Zwitter in drugi predstavniki Zveze slovenskih organizacij.

Za službeno odsotnega deželnega glavarja je njegov namestnik Krassnig izrekel mariborskim gostom zahvalo za njihovo pot na Koroško ter dejal, da je posebno razveseljevalo, da goje zlasti mali in sosedni si narodi dobre odnose, ki jih živahna kulturna izmenjava med Slovenijo in Koroško lahko še bolj poglobi. Predstavniki Slovenije Kocjančič je s pri-

znanjem omenil zasluge koroškega deželnega glavarja pri navezovanju pristrskih kulturnih stikov med obema deželama, ki naj se v bodoče še razširijo. Svojo zdravico je končal z željo: naj živi svobodno in neodvisno avstrijsko ljudstvo. Upravnik SNG Maribor prof. Jaro Dolar, ki je sprejel iz rok namestnika deželnega glavarja Krassniga umetniško izdelano keramiko v darilo in spomin na Koroško in Celovec kot priznanje in zahvalo celotnemu ansamblu, je prav tako poudaril pomen kulturnih stikov, ki naj predstavljajo veliki most med narodi od včeraj na danes in v svetlejši jutri. K pristršnemu razpoloženju večera so doprinesli tudi odlični mariborski pevci, ki so v moškem zboru zapeli tri pesmi: slovensko »O Triglav, moj dom«, makedonsko »Bolen mi leži« in partizansko »Hej brigade«.

Kulturni praznik koroških Slovencev

Vsakokrat pa so pomenila gostovanja SNG iz Ljubljane nekaj poseben kulturni praznik zlasti vsem koroškim Slovencem, ki so se združili z gosti v bratski povezanosti v dvorani in na odru. Tudi tokrat je priredilo Narodno gledališče posebno pred-

stavo v okviru SPZ, ki je povezala s tem gostovanjem tudi nastop svojih združenih pevskih zborov in tako simbolično manifestirala tesno kulturno vez nas koroških Slovencev s svojo matično kulturo.

Radi poslušajo naši ljudje ubrano zbor-

no petje. Zato so tudi nadvse toplo in hvaležno sprejeli pevski nastop naših združenih zborov, ki so se v dolgih večerih, po težkem vsakdanjem delu, ne trudno vadili, da res umetniško izoblikujejo vse pesmi, ki so bile predvidene za praznični spored.

Pod večjim in mojstrskim vodstvom centralnega pevovodje SPZ Pavleta Kernjaka je otvoril moški zbor pevski koncert z ubrano zapeto pesmijo »Urca štiri je odbila...«, ki je vzbudila mnogo burnega odobravanja in nedeljenega priznanja.

»Z nobenim purgarjam ne grem jaz tavšat...« je bil drugi napev sporeda, iz katerega se je glasila globoka ljubezen do rodne grude, ki jo je slihal ob tihi spremeljavi močnega zbora mehak tenor v barvitosti romantične idile s portretom hvaležne skromnosti človeka, ki ga preživlja. Pesem je žela živahen aplavz. Tretja v sporedu, »Jaz sem ta lijp' Šiman«, pa je dala izraza sproščeni prešernosti, ki je našemu ljudstvu zlasti v Rožu nikakor ne manjka. Zapela je v srca vseh in odobravanja ni hotelo biti konec.

Nastop mešanega pevskega zbora pa je pokazal predvsem razveseljevo dejstvo, da našemu pevskemu gibanju ni treba skrbti za mladi naraščaj. Iz lepe in pomlajene zborovske slike pa je zadonela kot prva otožno mehka pesem »Pojdam v Rute«, ki zveni v svoji prirodni nežnosti le iz domačih koroških grl, iz katerih se je porodila. Soporen alt kotmirske solistke je spremljal uglasen zbor kakor odmev gozdov in skalovja, ko ječi v bridki boli nad izgubljenim veseljem, nad pokopano radostjo. Val navdušenja je izzvala pripovedna, z valovito melodioznostjo prepletena »Pesem od rojstva« ki ji seve ne manjkajo pristni dovtipi našega podjunskega pevca Lesičiaka in jo naše ljudstvo vedno spet rado sliši. Kot zadnjo pesem pa so predvajali skladbo »Rož — Podiuna — Zilja«, ki ji je dal glasbeno obliko naš harmonizator Pavle Kernjak in je tudi njeno izvajanje pokazalo vso skrbnost temeljite priprave, ki je dala neosporavan uspeh vsemu pevskemu nastopu.

Umetniška raven tega pevskega koncerta, ki je bil žal le prekratek, daje trdno upanje na uspešen in plodovit razmah naše pevske kulture. Pevcem in poštvovalnemu pevovodji gre pa naše nedeljeno priznanje in iskrena zahvala.

»Prodana nevesta«

Pred razprodano hišo se je dvignil zastor in odkril prvo sceno »Prodane neveste«. Z velikim navdušenjem je pozdravilo občinstvo dirigenta Cirila Cvetka, še preden je dvignil svojo taktirko. Naše ljudstvo je že vsa zadnja leta vedno nestrpnost pričakovalo obisk iz kulturnega središča Slovenije in opera se je udomačila med nami kakor igre, ki smo jih uprizarjali od začetka našega kulturno-prosvetnega delovanja, kakor pevski koncerti, ki so prav tako dajali pečat vsej naši kulturni dejavnosti. Prav posebno nas pritegne vedno spet slovanska melodija, v katere ritmu se pretaka tudi naša kri.

»Prodana nevesta« češkega velikana glasbe B. Smetane je bila že vedno ena najbolj priljubljenih slovanskih oper. To ne le zaradi njene živahne igre, ki prikazuje v obilici nepretrganih dogodiljev vedno spet ponavljajoče se doživetje težavne in vendar zmagovalne poti ljubezni dveh ljudi, temveč tudi zaradi ljudski duši najbolj približanih melodij, ki izvirajo iz globokega poznanja najlepšega narodnega bogastva.

Od overture do finala preveva oder milje pristne ljudske narave v vsej sproščenosti. (Nadaljevanje na 2. strani)

Po nedeljski predstavi na odru celovškega Mestnega gledališča zbrani mariborski ansambel med zahvalnim nagovorom predsednika SPZ dr. Francija Zwitterja

Azijski obisk v Jugoslaviji

Zadnji teden, ko se je v Jugoslaviji mudila sovjetska vladna delegacija, so tja prispeli na daljši prijateljski obisk indijski parlamentarci, ki si v teh dneh ogledujejo razne kraje države, povsod toplo pozdravljeni od jugoslovanskega ljudstva. V ponedeljek pa je prispel na državni obisk v Jugoslavijo predsednik burmanske vlade U Nu, ki s tem vrača obisk maršala Tita v Burmi.

U Nu bo ostal v Jugoslaviji deset dni in so razen bivanja v Beogradu predvideni tudi obiski v posameznih republikah,

med drugimi v Sloveniji. V Beogradu bo U Nu prejel diplomu častnega doktorja književnosti beograjske univerze (kakor znano, je bila maršalu Titu ob njegovem obisku v Burmi podeljena doktorska čast rangunske univerze), njemu na čast bodo prirejeni razni oficialni sprejemi in slavnostna predstava v Narodnem gledališču.

Obisk azijskega državnika v Jugoslaviji je nedvomno velikega pomena za nadaljnji razvoj odnosov med obema državama, prav tako pa tudi med evropskimi in azijskimi deželami na sploh.

Slovensko narodno gledališče iz Maribora gostovalo v Celovcu

(Nadaljevanje s 1. strani)

ččnosti živahnega temperamenta. Lahko krila melodija se pomeša z akordi prirodnega nihanja in ustvari z besedo, dovtipi in igro monolitno sliko ljudskega značaja z vsemi odtenki njegovega razpoloženja. Pred občinstvom ne vstaja le lik popolne operne umetnosti, temveč tudi podoba žive ljudske duše z vsemi prirojenimi ji lastnostmi.

V taki obliki je opera razumljiva vsakomur in ni čuda, da se je tudi naše ljudstvo silno navezalo na operne predstave SNG v zadnjih letih, saj smo imeli priložnost videti vsakokrat opere, ki jih je brez težave razumel tudi naš kmečki človek, ki do težkih klasičnih opernih del čisto nima preveč naklonjenih odnosov.

Vsebinsko »Prodane neveste« žepoznamo iz zadnje številke našega lista. Danes bi govorili o tem, kako se je ta vsebina učlovečila pred našimi očmi, pred našim sluhom. Težko je obrazložiti te vtise človeku, ki sam ni doživel predstave. Goto-vo bi mogli o tem govoriti le udeleženci sami, vsak bi lahko kaj povedal, vsak bi izluščil iz svojega spomina najlepše; — iz skupnega izbora teh vtisov pa bi vstala spet celota, ki nosi na sebi nešteto blestečih se draguljev. Morda s preštevanjem teh ne bi končali, kajti vsak bi našel mnogo najlepših. Vsi skupno pa lahko izrečemo našo nedeljeno priznanje in hvaležnost umetnikom, ki so nam posredovali vse to bogastvo in nas odmaknili vsakdanjemu življenju ne le za nekaj ur, kajti vtisi doživite lepote nas bodo spremljali daleč iz gledališke dvorane.

Silno navdušeno je bilo vse občinstvo nad presenetljivo lepim in zvanečim glasom glavne pevke Jelke Rupnikove v vlogi Marinke, ki je do zadnjih odtenkov oživila pred nami nesrečno-srečno dekle ter ji dala simbol prirodne goreče ljubezni, ki pozna samo od narave začrtano ji pot. Jernej Plahuta kot Janko pa nam je predstavil fanta, kakršnega si slika naša fantazija, da ni treba pripombe. Njegovo vedro naravo in možato postavo je podkupil sonoren krepak tenor, ki si je osvajal uho vse dvorane. Milan Gorinšek pa je upodobil nerodnega Vaška tako pristno, da bi ga komaj kdo lahko boljše. Nadvse zabavno in originalno je že od prejšnjih opernih gostovanj znani nam umetnik Ladko Korošec nastopil kot prekanjeni mešetar Kecal, da je večkrat

spravil dvorano v glasen krohot in naravnost divji aplavz. Ta veliki umetnik SNG iz Ljubljane, ki je kot gost mariborskega gledališča sodeloval pri »Prodani nevesti«, je zadel občinstvo s svojim izredno lepim basom in izbornim igranjem tako, da so ga še po predstavi imenoma klicali pred zastor. Izredno dobro ubran pevski zbor in lahkonogi izvrstno izvežbani balet, ki se je poskušal v cirkuški predstavi celo v akrobatski umetnosti, sta zaokrožila z ostalimi solisti do popolne enote nepozabljivo sliko prve predstave mariborskega gledališča pred našim prebivalstvom na koroških tleh.

Želimo svet bratstva in medsebojnega razumevanja

Ne samo umetniški užitek je zadovoljil naše ljudi ob tem pomembnem gostovanju, tudi ponos nas je navdušil, da slovensko gledališče lahko s tolikim uspehom pokaže svojo visoko umetnost na naši zemlji. Preko tega pa nas navdaja tudi zavest, da je tudi ta obisk prispeval k nadaljnji poglobitvi dobrososedskih in prijateljskih odnosov med dvema narodoma, deželama in državama, ki jim utira pot splošno in vsakomur razumljiva beseda kulture. Zato je prisluhnila tudi vsa dvorana, ko je spregovoril pred zbranimi igralci in s slovenskimi šopki pogrnjeno mizico predsednik SPZ dr. Franci Zwitter in rekel:

»Dovolite, da se vam v imenu prosvetne zveze najiskrenejše zahvalim za to, da ste se odzvali našemu povabilu, predvsem pa za prekrasni užitek, ki ste ga nam pri-

pravili s to prireditvijo. Mislim, da ovacije niso bile le izraz občudovanja vaše visoke umetnosti, ampak prekipevanje hvaležnih src bratov in sestra, ki nimajo vsak dan priložnosti, slišati materni jezik na prvem odru v deželi.

Prepričani smo, da se bodo z razširitvijo zdaj že tradicionalne izmenjave med celovskim gledališčem in Ljubljano na ostala gledališča LR Slovenije še bolj utrdili dobri odnosi med sosednima deželama. Saj je prav vsem razumljivi jezik umetnikov najbolj pripraven, da odstranjuje pregraje meja, ki le prečesto ne ločijo le ozemelj, temveč tudi ljudstva in narode. Mi pa želimo svet brez sovraštva in nerazumevanja, svet, v katerem ne bo več potrebna posebna zaščita jezika in človečanskih pravic malih narodov, svet, ki bo v bratstvu družil različna ljudstva v deželi in preko meja.

V tem smislu vas pozdravljamo kot najbolj poklicane posrednike med narodi in kot graditelje veličastnega mostu v lepšo in svetlejšo bodočnost, v svet brez sovraštva, v svet medsebojnega razumevanja, v svet bratstva med narodi, v svet miru in sprave.

V imenu mariborskih gostov se je zahvalil upravnik SNG Maribor prof. Jaro Dolar, ki je dejal, da ne najde besed, da bi izrazil to, kar čuti, »zato bi hotel povedati le toliko: radi vas imamo in nikdar ne bomo pozabili ur, ki smo jih preživeli med vami. Zato tudi upamo, da se bomo še videli!« — Govoril je iz srca vsem navzočim, katerih navdušenje se je izražalo v neprenehnem aplavzu.

Goriški Slovenci ponovno zahtevajo uzakonitev slovenskih srednjih šol

Goriški Slovenci pod Italijo imajo po vojni v Gorici štiri državne srednje šole s slovenskim učnim jezikom, in sicer višjo gimnazijo z licejem, učiteljsko, nižjo srednjo šolo in strokovno šolo. Kljub desetletnemu obstoju pa te šole še vedno niso uzakonjene. Slovenske organizacije in ustanove na Goriškem se že od leta 1947 naprej, ko je pripadlo to področje pod Italijo, prizadevajo, da bi dosegle pri italijanskih oblasteh uzakonitev teh šol. Proforski zbor teh šol je poslal v letih 1948 do 1951 prosvetnemu ministrstvu v Rimu že tri spomenice z zahtevo, da se to vprašanje končno uredi. Rim pa vse doslej ni tozadevno ničesar ukrenil. Dočim je Italija leta 1953 uzakonila nemške šole na Južnem Tirolskem, je slovenske šole na Goriškem namenoma prezrla. Pozneje so razširili vest, da bodo goriške šole uzakonili hkrati s slovenskimi šolami

mi v Trstu, čim bo Trst pripadel Italiji. Od tržaškega sporazuma mineva sedaj že osem mesecev, vprašanje zakonite ureditve slovenskega srednjega šolstva na Goriškem pa je še vedno odprto.

Te dni, ko so tržaške šole dobile od vladnega komisarja v Trstu uradno zagotovilo, da bodo pravno urejene še pred pričetkom novega šolskega leta, je proforski zbor slovenskih srednjih šol v Gorici naslovil na prosvetno ministrstvo v Rimu že četrto spomenico, v kateri je izraženo upanje, da slovenska narodnostna manjšina na Goriškem ne bo primorana čakati več dolgo, da se izvede zahteva po končni uzakonitvi obstoječih slovenskih srednjih šol. Proforski zbor je izrazil prepričanje, da bodo slovenske šole v Gorici uzakonjene vsaj istočasno s slovenskimi šolami v Trstu.

Gospodarsko razstavišče v Ljubljani priredi letos sedem razstav

V središču Ljubljane, na Titovi cesti, v neposredni bližini bodočega preurejenega kolodvora je minulo soboto odprlo svoja vrata novo »Gospodarsko razstavišče«, ki ne bo nadaljevalo le tradicijo svoječasnih ljubljanskih velesejmov, marveč bo imelo dosti širšo in družbeno odgovornejšo vlogo v življenju slovenskega gospodarstva. Ta nova ustanova v Ljubljani ne bo imela zgolj trgovinski značaj, marveč bo posredovala vsej industrijski, obrtniški in kmetijski proizvodnji Slovenije najnaprednejše pridobitve, ki so bile in bodo dosežene doma in drugod po svetu.

Zaenkrat je dograjen in urejen le del ljubljanskega »Gospodarskega razstavišča«. Ko bo postopoma uresničen ves perspektivni načrt, bo ta pomembna gospodarska ustanova Slovenije obsegala vrsto moderno grajenih razstavnih hal in paviljonov, predstavniško palačo, upravo, kavarno, restavracijo, kino in hotel.

V novozgrajenih in adaptiranih razstavnih prostorih organizira Gospodarsko razstavišče v Ljubljani že letos sedem specialnih strokovnih razstav, ki bodo imele večinoma mednarodni značaj.

Kot prva je odprta od 4. do 13. junija I. mednarodna razstava predelave in uporabe lesa. Poleg jugoslovanskih podjetij razstavljajo na tej razstavi tudi podjetja iz Anglije, Avstrije, Švice in Zahodne Nemčije. Razstava je razdeljena na dva

deli. Prvi del prikazuje obdelavo in predelavo vsakovrstnega lesa, njegovo smotrno izkoriščanje in nadomestitev z drugimi materiali. V drugem delu so razstavljene lesni izdelki posameznih podjetij ter jugoslovanski in inozemski stroji za obdelavo lesa.

Za letos so predvidene še naslednje razstave: Od 2. do 14. julija I. turistična razstava; od 6. do 15. avgusta I. mednarodna razstava embalaže; od 3. do 11. septembra I. mednarodna razstava vin; od 24. septembra do 9. oktobra I. obrtniški velesejem; od 23. do 30. oktobra I. jugoslovanska razstava usnjarstva z mednarodno udeležbo in od 19. do 30. novembra II. mednarodna razstava radia in telekomunikacij.

Novozgrajeni in arhitektonsko sodobni razstavni objekti Gospodarskega razstavišča v Ljubljani bodo izven časa gospodarskih razstav služili tudi za razne kulturne in športne prireditve, koncerte, kongrese in večja zborovanja.

Vsem našim bralcem, zlasti pa gospodarsko zainteresiranim ljudem svetujemo, da ob priložnosti morebitnih obiskov in potovanj v Ljubljano ali drugam v Slovenijo ne zamudijo obiskati in si ogledati tudi omenjene gospodarske prireditve na novem ljubljanskem Gospodarskem razstavišču.

PO ŠIRNEM SVETU

Bonn. — V nedeljo bo zapadnonemški zvezni kancler dr. Adenauer s posebnim letalom novoustanovljene nemške Lufthanse odletel v Združene države Amerike, kjer bo na harvardski univerzi prejel naslov častnega doktorja. Ker je možno, da se bodo v času njegovega bivanja v Ameriki sestali razni zapadnoevropski državniki, bo kanclerja spremljala cela vrsta izvedencev.

Peking. — Kitajski časopis »Peoples Daily« piše o ugodnih trgovinskih odnosih, ki se začnajo razvijati med Kitajsko in Egiptom. Pri tem poudarja, da je ta razvoj nedvomno uspeh nedavne azijsko-afriške konference v Bandungu.

Washington. — Ameriški senat je odobril vladni predlog programa o pomoči tujim državam v skupnem znesku 3 in pol milijarde dolarjev. Zloglasni senator Mac Charty je skušal na senatorje vplivati, da bi iz seznama držav, ki so predvidene za dodelitev pomoči, črtali vse tiste, ki vzdržujejo trgovinske stike s Kitajsko. Senat je ta njegov naklep zavrnil z ogromno večino.

Bonn. — Včeraj so bili v Zapadni Nemčiji imenovani trije novi ministri, in sicer Heinrich von Brentano za zunanjega ministra, Theodor Blank za obrambnega ministra in Joachim von Merkatz za ministra za zveze z Bundesratom.

Rim. — Zadnji teden so po vsej Italiji slavili obletnico proglasitve republike in so bile v raznih mestih vojaške parade ter druge prireditve. Največja parada je bila v Rimu in ji je prisostvoval tudi predsednik republike Gronchi. V Rimu so na obletnico osvoboditve mesta odprli spominski muzej, v številnih krajih pa odkrili spomenike in spominske plošče v spomin padlim v osvobodilni vojni. V inozemstvu so priredila italijanska predstavništva ob tej priložnosti slavnostne sprejeme.

Buenos Aires. — Predsednik Peron je podpisal zakon, ki odpravlja verouk v javnih šolah. Zakon sta predhodno že potrdila poslanska zbornica in senat.

New Delhi. — Na Kitajskem se mu-di indijska kulturna delegacija, ki jo vodi namestnik zunanjega ministra Čanda. Delegacija šteje 47 predstavnikov indijskega umetniškega in kulturnega življenja.

Atene. — V političnih krogih navedajo, da bo Grčija letos spet predložila Organizaciji združenih narodov vprašanje Cipra, o katerem naj bi razpravljali na prihodnjem zasedanju Generalne skupščine OZN. Po teh vestih bo Grčija zahtevala, naj OZN temeljito prouči zahtevo Cipra po samoopredelitvi, kar naj bi z drugimi besedami pomenilo, da mora biti Ciper, ki je zdaj pod angleško upravo, priključen h Grčiji.

Dunaj. — Jugoslovanski veleposlanik na Dunaju Dragomir Vučinić je pred dnevi obiskal glavnega tajnika avstrijskega zunanjega ministrstva Wildman-na, s katerim sta se razgovarjala o tekočih vprašanjih, ki zanimajo obe državi.

Berlin. — Podpredsednik vzhodnonemške vlade Walter Ulbricht se je v nedavnem govoru izrekel za sklenitev rednih diplomatskih odnosov med Vzhodno Nemčijo in Avstrijo, kar da bi bilo izraz obojestranske želje po neodvisnosti, varnosti in miru. Hkrati je Ulbricht obsodil zapadnonemške zahteve glede nemške imovine v Avstriji.

Tokio. — Pred začetkom sovjetsko-japonskih pogajanj o vzpostavitvi rednih odnosov in o japonski mirovni pogodbi je bilo slišati, da želi Sovjetska zveza tudi na Japonskem doseči podobno nevtralnost kot v Avstriji, toda japonski zunanji minister Šigemicu je s tem v zvezi izjavil, da se Japonska ne bo pustila zavesti od nevtralnosti po avstrijskem vzoru.

GOSPODARSKI DROBIŽ

Ameriško-japonski trgovinski sporazum

Med Ameriko in Japonsko so po šest mesecev trajajočih pogajanjih sklenili sporazum o prodaji ameriških kmetijskih presežkov Japonski v skupni vrednosti 85 milijonov dolarjev.

V avstrijski usnjarski industriji nastaja stiska

Precejšnja kriza je zajela avstrijsko usnjarsko industrijo, ki ni ravno sezonskega značaja. V nekaterih podjetjih za proizvodnjo podplatov delajo le s polovično zmogljivostjo. Ta pojav pripisujejo okoliščinam, da postaja konkurenca gumijaste obutve čedalje večja, pa tudi konkurenca nemške in italijanske usnjarske industrije.

Velesejem v Trstu

Letošnji mednarodni vzorčni velesejem v Trstu bo od 19. junija do 3. julija. Razne države dovoljujejo tudi letos popuste pri železniških voznih cenah, med temi Avstrija, Jugoslavija, Nemčija, Grčija in Belgija po 25 odstotkov.

Trgovinski sporazum med Avstrijo in Italijo

Minuli teden so v Rimu podpisali nov trgovinski sporazum med Avstrijo in Italijo. Pogodba je bistvenega pomena za poživitev medsebojne blagovne izmenjave. Sporazum velja za eno leto in se bo sam ob sebi podaljšal, če ne bo odpovedi od katere koli strani.

Gledališče kovinarskih Jesenic pride na Koroško

Od Jesenic nas loči samo Karavanški predor in smo tako rekoč najbližji sosedje, kljub temu pa še zelo malo poznamo tamkajšnje kulturno ustvarjanje. Tudi jeseniško gledališče nam je več ali manj neznano, saj so ga bližje spoznali doslej le Brnčani, ki so tam gostovali z opereto »Študentje smo«, ter Šentjakobčani, katerim so Jeseničani za obisk z »Miklovo Zalo« priredili nadvse pristrčen sprejem.

Tembolj je razveseljiva vest, da bodo Jeseničani zdaj na povabilo Slovenskega prosvetnega društva »Rož« v Št. Jakobu in po posredovanju Slovenske prosvetne zveze vrnil obisk ter prišli v goste na Koroško s svojim gledališčem. Prepričani smo, da bo ta obisk močno razveselil in navdušil vsakogar, ki bo imel priložnost, udeležiti se ene izmed predvidenih prireditvev. Prav tako pa smo tudi uverjeni, da bo napovedano gostovanje Jeseničanov uspešno utiralo pot k čim bolj tesnemu sodelovanju dveh sosednih dežel, kakor je to pravkar Slovensko narodno gledališče iz Maribora.

Mestno gledališče Jesenice deluje kot polpoklicna ustanova na amaterski osnovi. Razen upravnega in tehničnega osebja so namreč vsi igralci in režiserji redno zaposleni v svojih poklicih, po večini kot delavci in uslužbenci v veliki jeseniški železarni, svoj prosti čas pa žrtvujejo za delo v gledališču. Jeseniško gledališče je na ta način eno redkih amaterskih gledališč v Sloveniji z rednim programom, saj uprizerji v sezoni povprečno najmanj 8 premier z več kot 90 predstavami. Ustanovljeno je bilo nekaj mesecev po osvoboditvi leta 1945 in letos tudi praznuje svojo 10-letnico obstoja in plodnega dela.

V teh desetih letih svojega dela je uprizorilo mnoga dela iz slovenske in jugoslovanske dramske literature, iz svetovne klasike in moderne dramatike, svojo sezono pa je tako lani kakor tudi letos zaključilo z uprizoritvijo uspele slovenske operete »Melodije srca«. Na mnogih gledaliških tekmovanjih je jeseniško gledališče vedno osvojilo prvo ali častno drugo mesto in zelo velik uspeh tudi na gostovanjih v Kranju, Mariboru, Ljubljani in Beogradu. Pri vsem tem pa je jeseniško gledališče naš najbližji sosed in njegovo prvo gostovanje pri nas bi lahko bilo tudi prvi korak za čim tesnejše in pogostejše stike med nami, ki bi ne predstavljali samo kulturnih vezi, temveč tudi prijateljsko sodelovanje med dvema sosednjima državama, katerih ljudstvo si enako želi mirnega sožitja in ustvarjalnega dela.

K nam v goste prihaja z veselo vaško žalo pred meseci umrlega liškega pisatelja in komediografa Peca Petrovića »Vo-

zel«. Premiera »Vozla« je bila sicer že v predlanski sezoni, toda komedija je tako uspela, da jo igrajo še danes in z njo gostujejo po daljni in bližnji okolici Jesenic. Duhovita in zabavna komedija res nima kakšnih globljih in pomembnejših umetniških vrednot, je pa tako spretno in ljubko napisana, da mora navdušiti in nasmejati prav slehernega, tudi če se drugače ne smeje prerad. In smeh je zmerom zaželjen in povrh še zdrav. Poleg tega pa je igra opremljena tudi z mnogimi glasbenimi vložki in melodičnimi dalmatinskimi pesmimi, ki slove po vsem svetu. Torej smeh, petje in glasba, tako, da zabave pri tej igri res ne more zmanjkati.

Dejanje se godi v hrvaški Liki, ki je slovela nekda po svoji veliki revščini in zaostalosti. Večina njenega prebivalstva je morala za kruhom v svet, v Ameriko in Westfalijo, kajti nerodovitna hrvaška Lika je bila skopa z njim. Pisatelja Petrovića, ki je tudi sam Ličan, sicer ta revščina

na ne zanima, zato pa toliko bolj pristrčna šegavost in pristen ljudski humor, ki ga je Lika ohranila kljub trdi borbi za življenjski obstanek. Zgodba je preprosta, čeprav na videz precej zavozlana po zaslugi mlade Bojke, ki Stevana, moža svoje sestre Ranke, po smoli zamenjuje za vražjega in vseh muh polnega fanta Periša in narobe. Ko Stevan lepo pozdravi svojo ljubo taščo, Bojka v nevednosti celo svojo mater osumi nepošteno ljubezni in ji nakoplje na glavo veliko ljubosumnost svojega očeta. Toda na koncu se vendarle vse srečno razvzola in celo Periša, ki je ves čas v nemajhnih škripcih, najde prav v Bojki svojo srečo.

Jeseniško gledališče, ki bo v kratkem gostovalo pri nas na Koroškem, bo s tem svojim gostovanjem ponovno utrdilo kulturno vez med dvema deželama in tako potrdilo nujnost prijateljstva in sodelovanja med narodi in državami v interesu svetovnega miru.

Tudi poznejšim rodovom naj bo ohranjeno gradivo iz partizanske borbe

V Sloveniji in sploh v Jugoslaviji je bilo doslej zbranega in urejenega že mnogo zgodovinskega gradiva iz narodnosvobodilne borbe, po vseh krajih pa še naprej zbirajo vse zanimive dokumente, da bodo tudi poznejši rodovi spoznali in poznali pomen in veličino podviga, kot ga je pomenil boj jugoslovanskih narodov za osvoboditev izpod tujega nasilja. Posebno letos so v počastitev desetletnice osvoboditve odprli že več razstav in muzejev, ki prikazujejo v sliki in besedi veliko dobo NOB.

Prav tako v počastitev desetletnice osvoboditve je tudi Svet za prosveto in kulturo pri Okrajnem ljudskem odboru Slovenj Gradec razpisal poseben natečaj za zbiranje zgodovinskega materiala in proučevanje NOB. Za najboljša dela so predvidene lepe nagrade, in sicer prva nagrada v znesku 100.000 din za disertacijo ali drugo znanstveno delo iz zgodovine narodnosvobodilne borbe ter dve nagradi v skupnem znesku 35.000 din za diplomsko oziroma seminarsko delo o isti

temi. Prav tako bodo nagrajeni (v skupnem znesku 35.000 din) najboljši prispevki iz partizanstva, zaporov, taborišč, izseljeništa itd., objavljeni v časopisih in revijah. Končno so predvidene še nagrade v zneskih 10.000, 5.000 in 1.000 din za najboljše zbiratelje vsestranskega gradiva, predmetov iz NOB, spominov, življenjepisov, kronik itd., ki jih je treba do konca leta 1955 prispevati v zbirko muzeja NOB Slovenj Gradec.

Pri dodelitvi zgoraj omenjenih nagrad ne bodo upoštevana samo dela, ki bodo obravnavala gradivo s področja slovenjegraškega okraja, marveč pridejo v poštev tudi taka s področja Koroške. Udeleženci natečaja svoja dela lahko objavljajo v publikacijah, ki izhajajo ali v Sloveniji ali v zamejstvu, na kar sodelavce našega lista, zlasti pa vse bivše koroške partizane še posebej opozarjamo. Medtem ko je pri prvih treh nagradah treba predložiti gradivo najkasneje do 1. julija 1955, je za ostale nagrade predviden rok do konca tega leta.

Graz vabi na poletni festival

Letošnji graški festival se bo pričel 18. junija in bo trajal do 13. julija. Na programu so številne opere, koncerti in plesi, ki jih bodo izvajali izključno na prostem. Na odru grajskega dvorišča, ki je eno najlepših gledališč na prostem v srednji Evropi, bodo izvajali Beethovnov opero »Fidelio« in Händelsovo »Rodelindo«. Na dvorišču deželnega dvorca pa bodo izvajali Schillerjevega »Fiesko«, Honegger-Claudellovo »Ivano na grmadi« ter Beethovnov IX. simfonijo. Na grajskem vrtu pa bo gostovala plesna skupina iz Jugoslavije in graški filharmoniki bodo tod pod vodstvom dirigenta Rudolfa Moralta izvajali koncert Johanna Straussa. Različna glasbena dela bodo izvajali še v gradu Eggenberg in na dvorišču Joaneuma ter v Stolnici.

Razen koncertov in oper bodo v tem času tudi različne umetniške razstave kot na primer: Razvojna pot impresionizma v Franciji in Nemčiji, avstrijsko baročno slikarstvo, avstrijsko gledališče, umetniški produkti 19. in 20. stoletja, sodobni angleški lesorezi in drugo.

Festival na Ravnah

Deseti koroški festival bo od 16. do 19. junija na Ravnah na Koroškem. Iz bogatega sporeda navajamo, da bo 16. junija otvoritev razstave narodno-osvobodilne borbe, razstave likovnih umetnosti, razstave industrijske in vajijske šole ter gimnazije in osnovne šole. Tega dne bo tudi predstava Cankarjeve drame »Hlapci«. Za naslednji dan pa so predvidene športne prireditve. V soboto 18. junija je na sporedu koncert združenih orkestrrov iz Raven, Dravograda in Slovenjega Gradca.

Glavni festivalski dan bo v nedeljo 19. junija. Dopoldne je namenjen veliki fizikalni povorki in velikemu zborovanju vseh udeležencev. Popoldne pa bo v parku nastop telovadnih društev slovenjegraškega okraja.

Dunajska Albertina razstavlja v Ljubljani

V Moderni galeriji v Ljubljani so konec prejšnjega tedna odprli razstavo moderne avstrijske risbe in grafike. Razstava, ki jo je organizirala znamenita dunajska ustanova Albertina, obsega 126 del 46 avstrijskih umetnikov. Na otvoritvi razstave so bili prisotni tudi visoki predstavniki političnih in prosvetnih oblasti Slovenije ter avstrijski generalni konzul v Zagrebu dr. Krah. Ravnatelj ljubljanske Narodne in moderne galerije dr. Dobida, profesor dr. Stele in predstavnik dunajske Albertine dr. Knabe so v svojih govorih poudarili pomen razstave za poglobitev in utrditev kulturnih vezi med Avstrijo in Jugoslavijo.

V Libanonu gostuje Beograjska filharmonija

V Libanonu so otvorili »turistično leto«. Tej slavnosti so prisostvovali tudi člani Beograjske filharmonije, ki so izvajali že tri koncerte. Občinstvo je umetnike zelo toplem pozdravilo. Zelo dobro pa so ocenili različni glasbeni kritiki vse dosedanje nastope. Jugoslovanski umetniki bodo priredili še štiri koncerte v Beyruthu, nato pa bodo odpotovali še v Egipt. Beograjski filharmoniki izvajajo številna klasična dela. Na programu pa imajo tudi dela jugoslovanskih skladateljev Stevana Hristića, Jakova Gotovca, Petra Konjovića, Krešimira Baranovića in Marijana Kozine.

Slikovni utrinki z nedeljske prireditve v celovškem gledališču

Zgoraj in levo: Dva prizora iz opere »Prodana nevesta«

Spodaj: Pevci in pevke Slovenskih prosvetnih društev, ki so nastopili v gledališču

KOLEDAR

Četrtek, 9. junij: Sv. Rešnje telo
 Petek, 10. junij: Margareta
 Sobota, 11. junij: Barnaba
 Nedelja, 12. junij: Janez
 Ponedeljek, 13. junij: Anton P.
 Torek, 14. junij: Bazilij
 Sreda, 15. junij: Vid
 Četrtek, 16. junij: Frančišek R.

Šmarjeta v Rožu

Na binkoštni ponedeljek so se zbrali v gostilni pri Kramarju v Šmarjeti poleg sorodnikov Pepce Švarcove in Engelberta Sablačana številni znanci in prijatelji, da so se udeležili njunega ženitovanjskega slavlja. Mladi par odlikujejo vrline zvestobe do svojega ljudstva in dejanskega prizadevanja za njega obstoj in napredek. Pepca je bila požrtvovalna prosvetna delavka in zelo aktivna v slovenski mladinski organizaciji. Engelbert pa se je tudi že v času nacistične strahovlade vključil v aktivno borbo proti krivici in nasilju.

Mlada novoporočenca bosta skupno korakala skozi življenje in delila lepe dneve in tudi skupno zmagovala težkoče, ki so včasih neizogibne. Oba pridna in delavna bosta naloge, ki jih stavi življenje, v lepi harmoniji lahko mojstrila. Engelbert si gradi lastno hišico, kjer si bosta ob svojem ognjišču ustanovila družinsko življenje, k čemer iskreno čestitamo in želimo, da bi jih preživljala mnoga srečna leta!

Šmihel nad Pliberkom

Na binkoštni ponedeljek je bilo pri Šercerju v Šmihelu spet živahno življenje in vrvenje. Mize v veliki z novim parketnim podom opremljeni plesni dvorani so zasedli številni gostje, ki so prišli na poročno slavo mladega para, Mlinarjeve Milke s Komlja nad Pliberkom in mladega kmeta Pratkanarja v Večni vesi. Mlinarjeva Milka je visoko na Komlju z vso požrtvovalnostjo posvečala svoja leta mlada leta gospodinjstvu in nadomeščala tako rekoč prerano umrlo mater svojim še mlajšim bratom in sestrām. Njen ženin pa pridno dela in orje zemljo na domačiji v Večni vesi, kamor je Milko povedel kot ženo in gospodinjico.

Mlademu paru čestitamo in želimo mnogo sreče na njuni skupni življenjski poti.

Naša odločna beseda proti krivici je zalegla

Spet se oglašamo iz Škofič. Šele pred kratkim — ko so se na Dunaju pogajali za državno pogodbo — smo poročali iz našega kraja o neprimernem in šovinističnem zadržanju mladega orožnika, ki je grdo narahulil ženo domačega delavca Štesla v Pinji vasi, ker mu vsled neznanja nemškega jezika ni mogla dati pojasnil, ki jih je od nje zahteval. Ogorčeni smo bili, da se je drznil mlad uradnik, ki je prišel k nam od drugod, očitati naši soobčanki, zakaj se v tridesetih letih še ni naučila nemščine. Strinjali smo se z njenim pravičnim odgovorom, da je predvsem dolžnost uradnikov, ki pridejo službovati med slovenske ljudi, da se naučijo jezika domačinov ali pa si naj raje poiščejo službo v krajih, kjer ne prebivajo Slovenci.

Medtem je bila na Dunaju podpisana državna pogodba, ki jasno in nedvoumno določa, da je v naših krajih poleg nemščine tudi slovenščina enakopraven uradni jezik. Naše ogorčenje nad zadržanjem nestrpne orožnika je bilo torej popolnoma na mestu in smo se upravičeno že takrat sklicevali na državno pogodbo.

Danes z zadoščenjem lahko poročamo, da naš dopis v Slovenski vestnik ni ostal samo mrtva beseda, marveč je zalegel, kar nas veseli in nam daje zadoščenje, da si pravica le utira pot v življenje. Vse kaže, da so naš dopis v Slovenskem vestniku — s kakšnimi občutki, ne vemo — brali tudi pri višji orožniški instanci. Kmalu nato sta se pripeljala k Šteslovim komandant naše domače orožniške postaje in višji uradnik od okrajne orožniške komande. Na licu mesta sta se zanimala, če to drži, kar je bilo zapisano v Slovenskem vestniku. Dobila sta pojasnilo, da se je zgodilo do pičice tako, kakor smo poročali v našem listu, o katerem je znano, da nikdar ne napiše neresnice. In

Po naši zemlji

Kdaj bodo pri nas upoštevali tudi želje domačega prebivalstva?

Št. Jakob v Rožu. — Prepričani smo bili, da nam o tem vprašanju ne bo več treba zgubljati besed, ker smo pričakovali, da pravici ne bo mogoče še nadalje zapirati pot do zmage. Toda žal se je izkazalo, da pri nas na Koroškem le ni tako lahko reševati zadevo, ki bi bila za drugod gotovo popolnoma enostavna. V mislih imamo namreč zadevo z našima dvema zdravnikoma, katerih eden ne samo mesece, marveč že leta zaman čaka na to, da bi dobil tudi bolniško blagajno za delavce in nameščence, kakor jo ima že od vsega početka njegov kolega.

Morda bo kdo vprašal, zakaj se tako postavljamo za dr. Hojo. Popolnoma enostavno: poznamo ga kot sposobnega in korektnega zdravnika, ki ima poleg svojih strokovnih odlik še eno drugo, posebno za naše kraje važno prednost, namreč da razume in obvlada oba deželna jezika, da se zna po potrebi z bolnikom pogovoriti tudi v domači slovenski govorici. To pa je gotovo zelo važno, saj je posebno med starejšo generacijo še mnogo takih, ki nemščine ne obvladajo.

O slučaju dr. Hoje smo že večkrat poročali v naš list in je, kolikor nam je znano, uredništvo svoječasno na podlagi našega dopisa prejelo od bolniške blagajne pojasnilo, da z njene strani ni več nobenih zaprek, marveč da je ukrenjeno vse

potrebno, da bo tudi dr. Hoja dobil bolniško blagajno. Samo zdravniška zbornica da mora še dati svoj pristanek in zadeva bo rešena v zadovoljstvo Šentjakobčanov.

To je bilo že pred mnogimi meseci in skoraj ne moremo verjeti, da pri zdravniški zbornici vso to dobo sem ne bi našli toliko časa, da bi uredili to formalnost in s tem zadostili pravici. Nasprotno, zdi se nam, da je tukaj nekaj drugega v ozadju in bomo ob takim zadržanju prisiljeni podvomiti v pravičnost in objektivnost odločujočih. V domači govorici bi dosedanjemu ravnanju nujno morali reči »vlačenje za nos« ali iskanje dlake v jajcu. Na tem tudi ničesar ne spremeni dejstvo, da je pred nedavnim umrl prejšnji predsednik zdravniške zbornice in mu doslej še niso našli naslednika. To omenjamo samo zato, ker se slišijo glasovi, da zaradi tega ne morejo rešiti vprašanja dr. Hoje.

Nočemo biti šoviniisti in zahtevati pravico za dr. Hojo samo zato, ker zna in se upa spregovoriti tudi v slovenskem jeziku, hočemo pa se dosledno postaviti za to, da bo tudi njemu kot dobremu in splošno zelo priljubljenemu zdravniku priznana enakopravnost. S tem bo končno zadoščeno želji in zahtevi pretežne večine občanov ne glede na narodno pripadnost in politično prepričanje, kajti ze-

Borovlje

Petnajstletni puškarski vajenec Janez Kukovic iz Resnice se je nameraval minulo nedeljo zabavati s tem, da bi s pištolo streljal vrabce. Z orožjem je ravnal nekoliko neprevidno. Naenkrat se je pištola sprožila in fantu se je v zgornjo gleženj zapil obični strel.

Žihpolje

Minuli ponedeljek je štiriinšestdesletna Kristina Miškulnik iz Žihpolj izstopila iz avtobusa v Vrste vesi. Za avtobusom je hotela prekoračiti cesto in ni zapazila, da je v istem trenutku privozil motoci-

klist Janez Mikula iz Breze. Motociklist je zavozil v ženo in jo podrl na tla. Nesrečna žena je obležala s težkimi notranjimi poškodbami nezavestna na cesti. Nato so jo prepeljali v bolnišnico v Celovcu.

Vetrinj

V Zakamnu v bližini Vetrinja se je minuli ponedeljek primerila smrtna prometna nesreča. Okoli poldne je mehaniški vajenec Gerhard Hafner vozil s tovornim avtomobilom skozi vas. Pred njim, pravilno na desni strani, se je peljala s kolesom 59-letna gospodinja Barbara Prešern iz Gospe Svete. Šofer jo je hotel prehiteti toda jo je na nesrečo zadel s stranico vozila. Nesrečna žena je strmoglavila in obležala z razbito lobanjo mrtva na cesti.

Razne vesti iz Koroške

Minulo soboto je prispelo v Celovec trinajst koroških povratnikov iz Sovjetske zveze. Skupno se je vrnilo iz ujetništva 250 povratnikov, ki so jih sprejeli v Wiener Neustadtu. Povratnikom Korošcem so priredili sprejem pred Delavsko zbornico v Celovcu, kjer jih je pričakala številna množica in mnogi sorodniki. V pozdrav je zaigrala železničarska godba, mešani in dekliški pevski zbor učiteljskega pa je zapel nekaj pesmi. Namestnik deželnega glavarja je spregovoril pozdravne besede, nato pa so povratnike pogostili in obdarovali v slavnostni dvorani Delavske zbornice.

Predstavnici centralnega ženskega komiteja, predsednica Gabriele Proft in sekretarka Rosa Jochmann sta se koroškim socialističnim funkcionarjem in vsemu prebivalstvu zahvalili za lep sprejem in brezhrebno organizacijo ob priliki velikega srečanja socialističnih žena v Celovcu.

Na travniku blizu tovarne za vžigalice »Sirius« je posestnik Jaritz nakosil trave ter jo naložil na voz, da bi jo s konjsko vprego zapeljal domov. Peljal je preko travnika, naenkrat pa se je odprla zemlja in konj je zdrknil v globočino. Kmet je ugotovil, da je s svojo vprego zašel na star z deskami pokrit vodnjak, ki je bil že popolnoma preraščen s travo. Preperle deske so se pod težo zlomile in konj je zdrknil kakih šest metrov globoko. Konj je bil na srečo le neznatno poškodovan, vendar ni mogel iz jame, kmet ga pa tudi ni mogel spraviti ven. Poklicati je moral celovško požarno brambo, ki je nato rešila konja iz kočljivega položaja.

Opozorilo staršem

Ker bodo otroci šli na letovanje na morje šele v mesecu avgustu in sicer samo v eni skupini, podaljšujemo rok za prijave do 20. junija 1955 in dajemo s tem možnost tudi onim staršem, ki svojih otrok doslej še niso prijavili, da to lahko še storijo.

Še enkrat opozarjamo, naj v sporočilu navedejo naslednje podatke:

1. Ime in naslov staršev.
2. Ime otroka in njegove rojstne podatke.
3. Ali je že kdaj bil v koloniji in kolikokrat.

Starše, katerih otroci bodo sprejeti za letovanje, bomo po preteku prijavnega roka pismeno obvestili. Obenem jim bomo sporočili, kdaj bodo otroci šli na letovanje, do kdaj morajo oddati predpisane dokumente, slike, zdravniška spričevala in režijski prispevek.

Prijave pošljite na naslov: Počitniška kolonija »Slovenski vestnik«, Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10.

lo redki so primeri nepopoljšljivih ozkosrčnežev, ki bi hoteli »vindišarskemu« zdravniku kratiti pravico do enakopravnosti. Upamo, da zdravniška zbornica ne bo nasedala takim elementom, pa naj so s te ali one strani, marveč da bo končno ugodila zahtevi tukašnjega prebivalstva.

In še eno kočljivo stvar bi hoteli povedati. V Podrožici imamo podružnico Konzuma, kjer stalno kupuje tudi naše slovensko prebivalstvo predvsem iz Svaten, Leš in Breznice. Veseli nas, da so v prodajalnici zaposleni tudi domačini, ki obvladajo oba deželna jezika, nikakor pa nas ne more veseliti dejstvo, da se gotovi ljudje spotikajo ob slovensko govorico v tej trgovini. Značilno je, da so to sami privandanci bogve od kje, ki bi danes hoteli predpisovati domačemu prebivalstvu, v kakšnem jeziku naj govori.

Vsem tem čudnim junakom — žal izhajajo tudi iz tistih vrst, kjer bi pričakovali nekoliko več strpnosti in razumevanja — hočemo povedati, da se bo na Koroškem tudi v bodoče še govorilo slovensko, pa naj jim bo to prav ali ne. Če pa njihova občutljiva ušesa slovenskega glasu že res ne morejo prenašati, potem jim prijateljsko svetujemo, da se pač vrnejo tja, od koder so prišli. Ker vemo, da niso analfabeti, ne moremo verjeti, da ne bi poznali določil nedavno sklenjene avstrijske državne pogodbe, v kateri je slovenščina jasno in nedvoumno priznana za drugi deželni jezik. Kdor bi torej skušal ta jezik zatirati, bi se pregrešil proti državnim zakonom.

Ko je kmečki sin Štefan Tischler v Tijnah krtačil konja, ga je le-ta nenadoma udaril ter mu močno poškodoval čeljust in mu prizadejal še druge težke poškodbe po obrazu.

V Velikovcu je Ilse Haid zadela z motornim kolesom v zid Maiditscheve gostilne. Zadobila je tako težke poškodbe na glavi, da so jo morali prepeljati v bolnišnico.

V Št. Štefanu na Zilji je bil dr. Walter Tomantschger imenovan za okoliškega zdravnika.

Pustolovščina namišljenega »patra« Gammelberga, s pravim imenom Ludovika Krätsch, je našla svoj zaključek pred celovskim sodiščem. Kakor smo poročali, je Krätsch v dobro igrani vlogi papeškega vizitatorja obiskal mnogo samostanov v Franciji, Španiji, Italiji in Avstriji ter mu je povsod uspelo, da so mu dobro stregli in dajali tudi denar. Celo kardinal Innitzer, pri katerem se je oglasil v avdi-

VINO? — PELIKAN!

enci, mu je izročil tisoč šilingov. Končno so ga v samostanu Vernberku razkrinkali in zaprli. Sodišče ga je obsodilo na deset mesecev ječe, po prenehanem zaporu pa ga bodo izgnali iz dežele.

Na tomboli na Rudi je imela srečo mlada šivilja Magdalena Polcer iz Drveše vesi pri Pliberku. Zadela je glavni dobiček, namreč tovarniško novo Puch-motorno kolo 125.

Kako je velikan naredil planino

(Angleška pravljica)

V Angliji je v bližini nekega kraja planina, za katero misli ljudstvo Wallesa, da jo je naredil velikan iz tega kraja.

Velikan je sovražil predsednika tega kraja in vse njegove prebivalce. Zato je sklenil zavezati bližnjo reko in tako povzročiti poplavo, ki naj bi potopila vse mesto.

Velikan se je odpravil, da bi izvršil ta svoj sklep, noseč na ogromni lopati zemljo. Za seboj je imel že več milj in še vedno je iskal pot v mesto. Najbrž je zgrešil pot, ker je hodil ves dan, ne da bi prišel v mesto.

Sonce se je že nagnilo k zapadu, toda stari velikan je še vedno sopal pod bramenom. Ali bo sploh kdaj prispel?

Vtem sreča nekega čevljarja.

Čevljar je nosil preko ramena torbo s starimi čevlji. Bil je v mestu, da zbere stare in raztrgane čevlje in jih odnese domov, da jih popravi.

Velikan mu reče: »Povej mi, prijatelj, koliko je še do mesta?«

»Do mesta?« mu odvrne čevljar. »Kaj hočete v mestu?«

»Sklenil sem zavezati bližnjo reko,« odgovori velikan, »s tem prgiščem zemlje hočem potopiti vse mesto s prebivalci vred.«

To moram preprečiti, pomisli čevljar.

Če bo velikan izvršil svoj naklep, bom izgubil vse svoje stranke. Moram ga nekako odvrniti od tega.

Tedaj reče velikanu: »Nikoli ne boste prispeli v mesto, ne danes, ne jutri. Pogledajte! Pravkar prihajam iz mesta in sami lahko vidite, koliko čevljev sem raztrgal na svoji poti.«

Odpre tobgo in pokaže velikanu vse stare čevlje.

»No, potem moram odnehati,« je dejal velikan. »Zelo sem se trudil in ne morem

še naprej nositi te lopate z zemljo. Kar tukaj jo bom odvrget in odšel domov.«

Velikan odvrže zemljo prav tam, kjer je stal, od strani z lopato zemljo ki se je nalepila na njegove čevlje in potem ni nihče več slišal o njem.

Toda na mestu, kjer je velikan stal in odvrget prst, je nastala velika planina, ki stoji tam še danes. Tudi zemlje, ki jo je stresel s svojih čevljev, je bila tolikšna gomila, da je nastala od nje majhna planina, ki je še danes poleg velike planine.

Kdor visoko leta, nizko pade ali kaznovana domišljavost

Na prostornih peščenih ravninah blizu Eufrata je pred davnimi časi živel velikanski ptič z imenom noj. Klanjale so se mu vse ptičje družine, pa tudi levi so mu izkazovali čast in krokodili so priznavali njegovo slavo, kadar je prišel k reki, da bi se napil. Bil je pač najlepši med ptičami in ponosno se je oziral na svoje lepo belo, mehko in puhasto perje, ki mu je pokrivalo mogočna krila in telo.

Nekoč si je zaželel v višine prav do sonca. Sklenil je zapustiti zemljo, ker se mu ni zdela dovolj dostojno bivališče za njegovo kraljevsko lepoto.

Začel se je pripravljati za svoj polet na sonce. Dobro se je založil s hrano in ob Eufratu se je napil še vode. Nato je visoko dvignil glavo, zamahnil s svojimi velikimi, mogočnimi krili ter se dvignil v zrak. Peruti so ga zlahka nosile proti vrtoglavi višini. Zemlja pod njim je vedno bolj postajala majhna in reke so se vile kakor tanke srebrne nitke po gladki žogi.

Vedno više in više je letel in sonce je žgalo z vsakim zamahom peruti močnejše. Lepi, mogočni noj je postal žejen in onemogel. Še vedno se je dvigal, čeprav je ves žarel v pekočem soncu in se skoraj onesveščal od žeje.

Tedaj pa so mu vroči sončni žarki vžgali mehka pernat krila in ponosni ptič se je s slabotnimi zamahi ožganih peruti onemoglo spuščal proti zemlji nazaj. Ves strt in opečen je padel na domača puščavska tla.

Od tistega dne naprej ima vedno golo glavo, vrat in noge, perje po telesu pa črno kot oglje. Samo na krilih in repu je ostalo nekaj krasnih belih peres, ki pričajo o njegovi nekdanji lepoti. Za svojo domišljavost je bil noj pošteno kaznovan, saj je od tistih dob navezan zgolj na zemljo.

Zajec in njegova senca

Sprehodil se je zajec po soncu in nena doma opazil senco, ki sta jo metala na tla njegova velikanska uhlja. Pomislil je, da stoji pred njim velikanska rogata zver. Prestrašil se je in začel bežati. Pa ga je tudi na begu neprestano spremljala njegova senca in strah je postajal večji in večji.

Nazadnje se je zajec srečno zatekel v senco gostega grma, kamor niso mogli prodreti sončni žarki. Tudi njegova senca je izginila. Seveda je zbežal tudi strah. Ko se je v hladni senci pod grmom oddahnil in odpočil, je ves srečen vzkliknil:

»Moja sreča, da imam tako urne noge, brez njih bi me tista velikanska rogata zver gotovo raztrgala.«

ji je spoštljivo dejala: »Oh, gospa vrana, kakšna smola, pišče vam je padlo iz vašega častitljivega kljuna, — jaz pa, uboga lisica, ne znam plezati po drevju, da bi ga lahko zopet vrnila vaši milosti.«

Vrana pa, ki ji je ošabnost stopila v glavo, je zavreščala:

»Je že tako na svetu, da je eden bolj pameten kot drugi,« in je zletela po pišče.

Tedaj pa je lisica skočila in že je imela tudi vrano med zobmi. Ko jo je požrla, se je pogladila po trebuhu in dejala: »Oj, ta ničemurnost je že marsikoga pokopala!«

LISICA in vrana

Lisica je hodila po gozdu in premišljevala, kako bi prišla do kosila. Ko je tako hodila, je zagledala na drevesu vrano, ki se je ravno tedaj pripravljala, da bi požrla pišče, katero je ukradla na bližnji kmetiji. Ko je lisica videla pišče, so se ji pocedile sline. Vendar se je potuhnila in se približala drevesu.

Pogledala je na drevo in priliznjeno pozdravila vrano:

»Dobro jutro, gospa vrana!«

Vrana ji je hripavo odgovorila:

»Kra-kra-kra-dobro jutro,« in je nadaljevala s pojedino.

Lisica se ji je začela prilizovati:

»Joj, kako lepo perje imate, gospa, kako lepo se sveti!«

Vrana pa, ki jo je ta hvala prevzela, se je domišljavo našopirila in še bolj hreščavo in hripavo zavreščala: »Kra-kra-kra, imate prav, gospodična lisica!«

Medtem pa je pozabila na pišče, ki ga je že imela v kljunu, tako, da ji je padlo na zemljo.

Lisica pa, ki se ji je zahotelo še vrane,

Ivan Potrč:

16

NA KMETIH

Sedela je zraven, sklonjena malce naprej, nad cekar, ki si ga je položila na krilo in ga zdaj oklepala z obema rokama, ko da bi ga pestovala; v eni od teh rok, v pravi, je držala zmečkan robec in si z njim venomer brisala po ustnicah, hkrati pa si popravljala z roko lase pod ruto; pri tem je venomer potokevala sapo vase, da sem imel občutje, kakor da se solzi in da bo zdaj zdaj zajokala — čeprav... čeprav sem vedel, da je to od pijače, od litra vina, ki sva ga spila pri Belem križu; navlekla se ga je in zdaj je pohlipavala. Le zakaj, za vraga, je naročila liter? sem pomislil takoj, ko ga je natakara postavila pred nju. Hotela je tudi naročiti golaž zame, a nisem hotel — že tako bo preveč zapravila, me je skrbelo in nehotem sem se spomnil na tista dva dinarja, o katerih se je govorilo po vasi. Eh, dobila je denar v roke, zdaj pa zapravlja, ko da mu ne bi vedela cene! Tako sva se potem do konca litra ponujala in silila s samim vinom, dokler ni bil liter prazen in sva oba maličko lažja sedla na koleselj.

Sedla sva in molčala, skozi mesto, a tu-

di na veliki stezi; zunaj mestnega obzidja se je konj zagnal v drnec, zatem pa počasi prešel v enakomerno kopitljanje.

Toplečka je znenada, sredi poti, nekajkrat zavzdihnila, se pobrisala in si popravila lase, zatem pa s pogledom nekam preko kobile povedala — bilo je, ko da bi ji lastne misli ušle:

»Gečevki, tej je lahko vseeno, z enim samim otrokom je ostala, mlada je še, ko nič bo dobila drugega. Kaj naj pa jaz, sirota?«

Najprej sem hotel še sam zavzdihniti in reči, da bo že kako in naj je nič ne skrbi, nategnil sem vajeti, da bi pogljal in rekel, a sem iznenaj začutil, ki me ni morem nič reči; bilo je, ko da bi me za grlo stiskalo. Gečevkinega so pokopali prejšnje tedne, tudi zanj so govorili, da je jedel kreda, da bi se rešil nemške vojske. Vprašala je še nekaj, kar mi je še bolj pobralo besede — vprašala je bolj sebe ko mene:

»Jezus, le kako dolgo bo še trpel?« in zatem »Če bo sploh kdaj konec tega, o-jezus!«

Kolesa so počasi drsela, kobile je kopitljala po trdi stezi — ne vem, ali se mi je ženska vsaj za trenutek zasmilila, ali pa je bilo vino krivo, da sem prelomil molčanje in ji izblebetal tisto o zdravniku in o cementiranju; ko da bi jo hotel s tem potolažiti, tako se mi je zazdelo.

»Zdravnik je že poleti povedal krčma-

rici, da je konec z njim. Da se je zacementiral...«

Nehala se je brisati in si popravljati lase, tudi vzdihovati je prenehala — bilo je, ko da bi hotela še kaj slišati. Dolgo je čumela predse, zatem pa se me je s komolcem dotaknila, kakor da bi me hotela narahlo suniti ter domala veselo, z radostjo popravila:

»Južek, ti boš pa ostal pri nas, da ne bomo same, same ženske...«

»Zakaj pa ne?« sem dejal, malo zavoljo vina ko poprej, hkrati pa sem se dodobra zavedal, zakaj je povedala tisto o ženskah, ki je vendar mislila samo nase. A bilo mi je vseeno tega, ker sem izblebetal o cementiranju, ali zavoljo njenega veselja, ker je zvedela, da je s Toplekom končano; na tihem me je zgrozilo. Tako mi je bilo, ko da sem bil z njo vred vsega kriv... Vseeno pa nisem odmaknil noge od njenih kikel, po celi pravi strani sem čutil toplino njenega života. Nategoval sem vajeti in si venomer ponavljal: »Žgeča je, žgeča... žgeča...« Še bolj sem primaknil nogo, vseeno, svoje ni odmaknila. Da, napila se je... To me je tudi motilo, ves čas, vse do Toplekovega se nisem mogel znebiti nečesa zoprnega. Ali kri v meni ali kaj je vseeno vrglo na široko sak v to kalno vodo — in je čakalo...

Ne pomnim več dobro, kako da je gorela luč, ko je to noč prišla k meni v

Šinkovec:

Spomladanska

Cicibančki, juhuhul!

Čas spomladi je zdaj tu.

Vse, kar giblje in živi,

se spomladi veseli.

Ptički s petjem jo slavijo,

rože s cvetjem jo krasijo.

Tudi mali Cicibančki

pač ne bomo med zaspančki.

Naša ljuba je spomlad,

čas mladostnih dni je zlat.

Torej urno v krog stopimo,

čas spomladi proslavimo!

To je praznik vseh otrok.

Hej, urno naokrog!

Ali veste, da...

...so mnogi veliki ljudje veljali v svoji mladosti za neumneže in povsem nesposobne ljudi? Walterja Scotta, velikega in znanega angleškega pisatelja je imel učitelj v šoli za bedaka, angleški pesnik Byron je bil v razredu vedno na zadnjem mestu po uspehu, slavnega prirodoslovca Lineeja pa so imeli vsi za slaboumnega. Tudi znani slovenski pisatelj Josip Jurčič v šoli ni kazal, da bo kaj iz njega. Posebno težko mu je šlo branje in sestra mu je rekla, da se bo le toliko navadil brati kakor miza. Zgodilo pa se je drugače. Stalno zapostavljanje je vzbudilo v otrocih ogromno volje in skrite sposobnosti, da so ustvarili dela, ki jih še danes občudujemo.

...preteče slon v desetih sekundah skoraj 110 metrov, lev pa v eni noči nad 100 kilometrov dolgo pot?

...pade v eni sami poletni noči na 1 ha travnika okoli 8000 litrov rose?

...si je slavni in največji umetnik vseh časov, veliki Leonardo da Vinci, sam izdelal vse orodje, ki ga je potreboval za svoje umetniško delo?

...že izdelujejo novo vrsto zavojev, ki se ne lepijo na rane. Zavoji so iz bombaža in so na notranji strani prevlečeni s plastičnim tvorivom, ki se imenuje »telf«.

...je mornarica v Združenih državah Amerike že začela uporabljati radar posebne vrste, ki loči domača letala od sovražnih. Pokaže jih v različnih barvah. Na radarskem zaslonu te naprave lahko opazujemo predmete pobarvane v treh različnih barvah.

kamro. Spominjam se samo tega, da sem se dolgo motovilil, preden sem odšel v kamro in legel. Zrival in nakrmil sem kobile pri krčmarjevih, se gredoč v tolmunu pod vrbačami skopal — ves matast sem bil od vina in žgalo me je od prahu, slekel sem se ter sem in tja preplaval vodo — in se potem obiral še pri Toplekovih po hramu, dokler nista odšli dekleti spat in sva ostala s Toplečko sama. Spominjam se, da sem vzel lampo in kako sem se, preden sem vstopil v kamro, nehote ozrl. Za sabo iz kuhinje sem zaslišal nekaj ko vzdih. Zagledal sem Toplečko, kako je stala s piskričem v roki med kuhinjskimi vrati in me na veliko gledala, ko da bi mi hotela kaj povedati. Zbirala je besede, usta je držala odprta, nazadnje pa ni nič rekla, samo gledala me je.

»Spat grem,« sem iznenada zinil, da sem nekaj rekel in da sem se lahko obrnil ter stopil v kamro; počasi počasi sem potegnil vrata za sabo, lahko je tudi, da sem jih pustil samó priprta. Razpravil sem se, legel na posteljo, del roke pod glavo in se zastrmel pod strop. Nekaj časa sem še slišal, kako je hodila po hramu, zatem sem zatislil oči in zaspal.

Tak, razpravljen na postelji, sem jo potem tudi začutil, odprl sem oči in jo zagledal. Sedela je na postelji, v rdečkasti spodnjici in v belih rokavcih in se smehljala. Gledal sem jo nekaj trenutkov, se obrnil v steno, si ne vem zakaj kakor

Zdravilne rastline

Kokovičnik

Kokovičnik (Wohlverleih), arnika, brdnja, zlatnica, moravka, sončna roža, sv. Antona roža, hribovski pramožki, matriški koren ali črvicec je pol metra visoka vztrajnica z za prst debelo, poševno, črnkasto ali rumenorjavo, z mnogimi vlakni poraslo koreniko, ki riže plitvo v zemlji, z okroglim zelnatim, z lepljivimi (žlezastimi) dlakami enakomerno poraslim stebлом, ki se dviga iz sredine listne rožice. To sestavljajo podolgovato jajčasti, celorobi, 5—7 žilnati, trpotčevim listom podobni pritlični listi. Stebelni listi so tem podobni, le da so manjši. Navadno staja na steblo samo dva lista. Rdečkasto rumeni ni dišeči cveti so zbrani v majhnem cvetnem košku, ki stoji na koncu stebela. V pazduhah pod njim stoji več stebelnih listov najdemo navadno še dva koška cvetov. Koškov ovoj je zvonast in ima dva reda sulicistih in prirotenih listov, zunanji cveti so jezičkasti, na robu včasih škrlatasto pobarvani, notranji cveti so rumeni. — Plod je rožka.

Rastlina cveti od junija do avgusta. Raste po gorskih travnikih, pašnikih in močvirjih, do 2.800 m visoko v planinah; vendar ne na popolnoma apnenih tleh. Nabiramo cvetne koške in koreniko, pa tudi vso rastlino. Cvet nabiramo šele v drugem letu; sušimo jih pri temperaturi 40—50° C. Koreniko pa nabiramo spomladi ali jeseni.

Cveti imajo precej hlapnega olja, čreslovine, neko grenko snov, dalje glukosid, sluz, salicilno kislino, saponin itd. Prav iste snovi najdemo v listih in koreniki; v tej je še več hlapnega olja nego v ostalih delih rastline. Ker je možno zastrupljenje, ne jemlji preveč tega zdravila. Na koži povzroča srbečico, celo vnetje in izpuščaje, znotraj pa težko požiranje, vnetje želodčnih sten, omotico, bitje srca, težko dihanje, krče in celo smrt. V primeru zastrupljenja je treba čistoiti želodec, dati bolniku sluznate snovi in zdravila, ki krepce srce. — Vpliva tudi na mišičje, živčevje, srce in krvnožilni sistem.

V domačem zdravilstvu velja za „najboljše“ in „splošno“ zdravilo. Za čaj vzamemo eno kavino žličko cvetov na skodelico vode, priporočljiv je čaj pri slabem želodcu, gripi, prehladih, živčni razdraženosti, pri vsled težke bolezni (pljučnice, vnetja trebušne mrene) oslabelem srcu, pri revmi in protinu, celo pri krčih v želodcu, driski, griži, poapnenju žil in živčni oslabelosti. Namesto čaja moreš uporabljati tudi tinkturo. Vzameš 1—2 kapljici na kozarec vode pri želodčnem in črevesnem katarju ter pri notranjem krvavenju (v pljučih, želodcu, črevesju itd.).

Še bolj čislana pa je kokovičnikova tinktura

Solata je trda

Tako pogosto tožijo predvsem kmečke gospodinjice. Le redko kdo se vpraša, zakaj je solata takšna. Na kmetih je že od nekdaj navada, da sejejo solato na njivi med korenjem, peso in drugo povrtnino. Njivska solata pa je seveda dobra le, dokler je mlada ali dokler ni suša. Brž ko pa suša nastopi, postane solata starikava, žilava in trda.

S tem ni rečeno, da ne smemo sejati solate na njivo med korenje. Nasprotno, gospodinja, ki potrebuje solato za živali, jo bo sejala na njivi. Toda za ljudi je treba pridelovati solato na vrtu. Na vrtu je namreč boljše zemlja in navadno vrt lažje zalivamo, ko nastopi suša. Solata mora rasti hitro, če naj bo mehka in prijetnega okusa, to pa je mogoče navadno le na vrtu. Tudi glavnato solato je treba primerno gnojiti. Primerno močne sadike glavnate solate je treba razsaditi in ne smejo čakati, da bi zrastle glave na gredici. Navadno imajo pri hiši zmeraj enako

velik vrtnicek, ne glede na število družinskih članov, tako da ga ne povečajo, ko je potreba po zelenjavi večja. Včasih niso znali primerno ceniti zelenjave, ki jim je bila samo nekakšen priboljšek. Na vrtovih so pridelovali predvsem sadike zelja in pese. Dandanes pa se dobro zavedamo, da je zelenjava za zdravje ljudi nujno potrebna. Zato bo treba marsikje tesne vrtnice razširiti, da bomo lahko pridelali dovolj zelenjave in med njo seveda tudi solate.

PRAKTIČNI NASVETI

Rumenjak ohranimo tudi več dni svež, če ga damo v posodo s svežo vodo.

☆

Kadar kuhamo sadje, mu dodajmo ščepec natrona. S tem mu odvajamo oster okus po sadni kislini in prihranimo na sladkorju.

Kako porabimo ostanke masti

Različne ostanke masti shranjujemo v različnih posodah in ne vse skupaj. Posebno moramo ločiti ostanke masti od cvrenja mesnih jedil in tiste od sladice, rib, pečenk in z goveje juhe posneto mast.

Vsako mast, ki je ostala od cvrenja, očistimo tako, da ji dodamo, ko je že mrzla, nekoliko vode (še enkrat toliko kolikor je masti), razpolovljeno jabolko, lahko tudi razpolovljeno čebulo, kar oboje odvzame neprijetni vonj. Da dobimo lepo barvo, prilijemo nekoliko mleka. To kuhamo poldrugo uro počasi, medtem ko ves čas mešamo. Nato precedimo in postavimo posodo na hladno, da se mast strdi in plava po površju, gošča pa pade na dno posode. Če enkratno čiščenje ne zadostuje, moramo mast še enkrat prečistiti na isti način.

Očiščeno mast od cvrenja, zlasti tisto od sladice, uporabljamo lahko za praženje.

Mast od pečenke porabimo za praženje krompirja, za golaž itd. Posneto mast

kot zunanje zdravilo, za kar vzamemo 10—20 kapljic tinkture na kozarec vode. Uporabljamo jo za izpiranje in obvezovanje udarjenih, vrezanih, zmečkanih, krvavečih, vnetih in podobnih ran. Prav tako rabimo arnikovo tinkturo za trenje pri revmi in grgranje pri vnetih mandlih, hripavosti itd. Za to vzamemo 10—20 kapljic tinkture na kozarec vode.

Tinkture iz cvetov pripravljamo takole: Naberi svežih cvetov, jih očisti, naglo posuši in deni v dober špirit, v katerem jih namakaš 3 do 4 dni. Za uporabo pa moraš tinkturo razredčiti. Tinkture iz korenine pa si napravi sledeče: Spomladi ali jeseni naberi korenino, jo očisti, posuši, razreži in deni v steklenico s špiritom in sicer en del arnikove korenine in 20 delov špirta, v katerem jo namakaš v senci 6 dni ter nato precediš in dobro zamašiš.

til, sem vedel, da lahko počenjam z njo, kar hočem — bilo je, kakor da ne bi imela več lastne volje, pameti pa sploh nič več.

Vse to je trpelo skozi celo jesensko deževje, nekaj gluhih tednov, do prvih zimskih mrazov. Ko brez pameti so bile noči, ko da je postalo vse, kar se je godilo, počasi navada, gola in vsakdanja navada — znenada pa je prišla noč, ki je bila ko svarilo, da, lahko bi bila za oba svarilo.

Povedal sem že, da je bilo, ko da bi izgubila pamet; počasi, s tedni, sva postala gluha za vse okoli sebe. Le tako se je moglo zgoditi, da sva neko noč preslišala Toplekovo klicanje.

Zaslišala sva šele Hanino naglo hojo po stopnicah po katerih je prihajala iz zgornje hiške, da sva nehote prisluhnila, zatem Hanino zadirčno vprašanje, ko je butnila v vrata v izbo in na pol zaspano na pol zbujeno znergala:

»Ali ste gluhi? Zakaj ne vstanete?«

Otrdela sva — in se izpustila. Zdaj, ko so bila odprta vrata v izbo, sva lahko tudi zaslišala bolnikovo stokanje.

»Kaj ni matere?« je povpraševal Toplek razločno, ko da bi ne bil več na postelji in v hiški, ampak že nekje sredi izbe in na poti proti prikletu.

»Jezus!« je zašepetnila ženska poleg mene, se dvignila in se na pol spustila s

postelje, kjer je negibno obstala, ko da bi prislukovala, kaj se bo v izbi še zgodilo.

Vse, kar se je slišalo, so bili Hanini koraki, ko je odšla skozi izbo, in njeno vprašanje, že nekje v bolnikovi hiški.

»Kaj jih ni tu? Kje pa so?«

In zatem njen klic.

»Mati!«

In zatem, nič drugega ko njeno poslušanje!

To je bilo poslušanje, v katerem je vsaj mene pamet srečala, če ni nje, Toplečke.

»Jezus, pojdi!« sem zasikal in jo potisnil.

Ali ženska se je znenada oprijela za obe stranici, da je bilo koj očitno, da je ne bi mogel odriniti, in skoraj naglas začela:

»Nikamor...! Kaj me briga... Sita sem ga...! Vsega sem sita!«

»Si ob pamet, jezus-na!« sem bolj izdihnil iz sebe ko povedal, obenem pa začutil, kako se mi je napela spodnja čeljust. Ves sem se zgrozil.

V trenutku sem bil pokonci in si potegnil obleko nase, v meni je tudi že dozorel sklep. Pograbil sem jo, za ramena, in jo težko, kakršna je bila, domala dvignil in odnesel v priklet, odpahnil na hitro prikletna vrata in ji zašepetal:

»Napravi se, ko da bi bila zunaj pri živini.«

Zastokala je in se prišla za glavo. Za-

Kuharski recepti

Možganova juha

25 dkg možganov, 3 dkg surovega masla ali masti, zelen peteršilj, 1 žemljo, 2 dkg surovega masla, 1 1/2 litra juhe ali vode, sol.

Očiščene možgane dušimo na masti s prepraženim sesekljanim zelenim peteršiljem. Na koleške zrezano žemljo opečemo na surovem maslu. Pridenemo možgane in zalijemo z juho ali vodo ter osolimo. Vre naj pol ure, nato juho precedimo in serviramo z ocvrtimi žemelnimi rezinami. Lahko pa serviramo tudi neprecejeno.

Tirolski cmoki

1/4 kg kruha, malo čebule, zelen peteršilj, 5 dkg masti, 1 dl mleka ali vode, sol, 1 jajce, 3 dkg moke, slan krop, 1/8 kg prekajene svinine.

Kruh zrežemo na kocke in mu pridemo seseklano, prepraženo čebulo, zelen peteršilj ter vse polijemo z mlekom, v katerem smo raztepli jajce in sol. Ko je kruh napojen, mu primešamo še kuhano, na majhne kocke zrezano svinino in moko ter naredimo 3 do 4 cm velike cmoke, ki jih kuhamo 10 minut v slanem kropu in potem serviramo, najbolje s kislim zeljem. Cmoke lahko še zabelimo.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Rdečke — nalezljiva otroška bolezen

Rdečke spadajo med otroške nalezljive bolezni, ki jih povzroča poseben virus. Torej so le znak okužbe s tem virusom, ki dobi svoj viden izraz v spremembah na koži in na bezgavkah.

Otroci nalezijo to bolezen naravnost od obolelega. Le redkokdaj se bolezen prenese s predmeti, ki so jih rabili bolni otroci, ali po zdravi osebi, ki je bila v stiku z bolnikom. Inkubacijska doba, to je čas od nalezitve do izbruha bolezni, traja dva do tri tedne. Bolezen je nalezljiva od zadnjih dni inkubacije do takrat, ko izgine izpuščaj. Rdečke puščajo trajno odpornost.

Bolezen spoznamo včasih lažje, včasih težje. Pri spoznavanju oklevamo včasih med škrlatinko in ošpicami, med raznimi zastrupljenji, zlasti pa med izpuščaji, ki se pojavljajo po zauživanju nekaterih zdravil. Vendar pa imajo rdečke nekatere posebne značilnosti, ki nam olajšajo spoznavo. Izpuščaj se pojavi hitro in se lahko usuje večkrat zapored. Najprej ga opazimo za ušesi, nato na čelu in licih. Sestavljen je iz različnih peg, kakršne opazimo tudi pri ošpicah. Vendar pa so te pege manjše in niso tako rdeče ter so večinoma bolj modrikaste, skoraj vijoličaste. Tudi je izpuščaj bolj okrogel, pege se največkrat ne spajajo med seboj. Le na licih se včasih spojijo v manjše marogaste in mre-

žaste ploskve. V ustih največkrat ni nobene izpuščaje, v čemer se ta bolezen loči od ošpic in škrlatinke, kjer vedno najdemo izpuščaje tudi v ustih. Značilno za rdečke je nabiranje bezgavk po vsem telesu. Zlasti opazne so otekle bezgavke za ušesi, na zaglavju, na zatilku, pa tudi drugod, na primer v komolčnem, kolenskem, pazdušnim in dimeljskem pregibu. Včasih tudi otečejo bezgavke, še preden se pojavi izpuščaj.

Otroci, ki imajo rdečke, večinoma ne potrebujejo kake posebne nege. Pač pa naj bodo v času bolezni doma in naj ležijo, če imajo vročino. Po dveh tednih, računajoč od pričetka izpuščaja, smejo otroci zopet v otroško družbo.

Dasi štejejo rdečke med otroške bolezni, so postale važne tudi za odrasle, in to zlasti za bodoče matere v prvih mesecih nosečnosti. Pokazalo se je namreč, da noseče žene lahko splavijo, če se okužijo z rdečkami. Če ne splavijo in imajo hude rdečke, se lahko zgodi, da je njihov plod nepravilno razvit, da se rodi s prirojenimi napakami na živčevju, na čutilih ali na srcu. Potemtakem rdečke le niso kaka nevšečnost, ki bi ne bila prav nič nevarna in bi jo lahko podcenjevali. Tako vsak otrok kakor tudi odrasel človek, ki ima rdečke, je nevaren bodočim materam.

kakšna ženska zakril oči in se skrčil, da sem jo skoraj zrinil z ležišča.

»Poglej ga,« je zašepetala, se dvignila s postelje, upihnila lampo in začela znova pošepetavati. »Vse vračiltve sem mu dala... zaspa je... Eh, Južek!«

Poiskala mi je v temi, ki je nastala, roke in mi jih hotela odtrgati od obraza in iz las, v katere sem zaril prste, znenada pa se je potegnila na posteljo in se s težkim telesom, z žgečimi nogami zrinila do mene.

Zdivjal sem, na nič na svetu nisem več pomislil. Oklepala se me je sprva, zatem je razklenila roke in začela potihno ječati — vse do konca. Skraja, prvi večer, me je bilo tega njenega ječanja strah, naslednje večere manj in manj. Bila sva nagla, ko da bi naju kaj priganjalo. Prihajala je, me poiskala z rokami na ležišču, na kar se je kmalu vse zgodilo. Komaj da sva tedaj pa tedaj spregovorila. Neko noč je začela domala naglas ponavljati moje ime: »Južek, Južek...«, da sem ji iz strahu, da se ne bi slišalo iz kamre, zamašil usta. Ugriznila me je, da sem se zgrozil, jo zgrabil za kite na glavi, si jih ovil okoli rok, siknil »Terja!« in jo na moč potegnil zanje. Čutil sem po sapi iz ust, da je zazijala, glas pa ni bilo nobenega več iz nje, dokler se ni dvignila in kradoma, kakor je prišla, odšla. A jaz, ki sem se je doslej nekam bal in pustil, da je delala z mano, kar je hotela, sem iznenada začu-

pomnil sem si njene široko odprte oči, kako so iskale znenada pomoči — vse je kazalo, da se je zunaj, na nočnem zraku, streznila — a ki je pri meni niso našle.

Ko sem bil zatem v kamri, se znenada nisem več upal leči na posteljo, da ne bi zašumotalo liče in me izdalo. Čez čas sem slišal, kako je prišla v priklet in zaloputnila vrata. Slišal sem Hanin »Kje ste?« in njeno glasno in obregljivo povedano laž »Kje neki? K živini sem pogledala.« Nastal je molk in zatem je nadaljevala, ko da bi hotela vso reč vendarle malo pojasniti, da se ne bi zdela prene navadna. »Ne vem,« je začela, »kaj je s tem kravšeterom; namesto da bi ponoči ležalo, stoji v jaslih... Tako sem v strahu, da se mu ne bi kaj zgodilo...«

Hana je zmomljala in šla, tudi bolnik je prenehal s stokanjem, da si čisto razločno slišal po hiši, kar je Hana z vrhka stopnic vprašala:

»Kaj ni bil tudi Južek zunaj?«

Odgovora ni bilo; slišal sem samo Toplečkino hojo pred pečjo v kuhinji, ko je začela pripravljati čaj. Hana se je znova oglasila.

»Mati? Ste slišali?«

»Kaj pa jaz vem?« se je obregnila Toplečka, v hiški pa je začel stokati bolnik; zazdelo se je, ko da bi tudi on napel ušesa, da bi prisluhnil odgovoru.

(Se nadaljuje)

Po košnji umetna gnojila na travnike

Letos je ruša na travnikih slaba. Nizkih trav skoraj nikjer ni videti v običajnem številu. Posebno slabi so naravni travniki, ki še niso bili izdatno gnojeni. Ako ne bomo sedaj po prvi košnji travnikom pomagali z umetnimi gnojili, bo pridelek otave še slabši od pridelka sena in nam bo pozimi primanjkovalo krme za živino. Zato je nujno, da napravimo vse, da bo pridelek otave boljši od pridelka sena.

Na naravne travnike spadajo sedaj umetna gnojila. Travniki, ki so bili gnojeni jeseni ali spomladi s Tomaževo moko in kalijevo soljo, morajo dobiti sedaj 150—250 kg nitramoncala na ha ali pa — če se to v pogledu na stroške dela izplača — gnojnico. Travnikom, ki jeseni ali spomladi niso bili gnojeni ne s hlevskim gnojem in tudi ne Tomaževo moko in kalijevo soljo, pa moramo dati tudi ti dve gnojili, in sicer najmanj 700 kg Tomaževe moke in 300—400 kg kalijeve soli na hektar. Poleg tega naj ti travniki dobijo tudi še zgornjo množino nitramoncala.

Da se bomo pri sedanjem gnojenju naravnih travnikov držali načela »dobri travnik mora pomagati izboljšati slabši travnik«, se razume samo po sebi, ker v tem letnem času nimamo toliko denarja niti ne časa, da bi pognojili vse travnike. Zagnojili bomo torej tisti travnik, ki nam obeta najvišji pridelek otave.

Krmski ohrovt sejemo sedaj

Krmski ohrovt je zadnja poznojesenska zelena krma, ki jo živali rade žrejo, pa čeprav je bila na njivi pod vplivom mraza 7—8 stopinj. Drugo, kar nas miče k tej rastlini, je njen donos 300 q zelene mase po hektarju, kar predstavlja 600 kg beljakovin in 2.730 škrobnih enot.

Za posaditev 1 hektarja potrebujemo 1 kg semenja, ki stane 78,— šil. To količino posejemo takoj sedaj na površini 1 ara. Do konca julija bodo rastline godne za presaditev na njivo, kjer je bila pšenica ali ječmen.

Pujski iz plodnih, velikih gnezd potrebujejo manj krme

Na Danskem so delali mnogo let poizkuse, da bi našli najbolj prikladne in najbolj odgovarjajoče krmske norme za breje in doječe svinje. Pri tej priliki so poizkusi med drugim tudi pokazali, da pujski iz velikih gnezd izkazujejo ne samo kot pujski, ampak tudi kot poznejši pitanci sorazmerno manjšo potrebo po krmi za prirejo po kilogramu.

Na nekem poizkusnem posestvu so seštevali vso krmo, ki jo je dobila doječa svinja do odstavljenja, in katero so prejeli pujski, dokler niso dosegli teže 90 kg. Celotno krmo so porazdelili sorazmerno na posamezne živali gnezda in se je pri tem pokazalo, da so porabili povprečno pujski iz gnezd z maloštevilnimi živalmi od rojstva do zakola za približno 100 kg več žitnega zrnja kot pujski iz skupine svinj s številnimi prasci. Ta ugotovitev je važna tudi za nas in bomo za pitanje raje odbrali pujske z gnezd s številnimi živalmi. Seveda bi gnezdo ne smelo biti tudi

Gnojenje travnikov po prvi košnji nam ne bo dalo samo več otave, temveč v prihodnjem letu tudi več sena. Po izdatnem gnojenju bodo izginila plevelna zelišča in trave ter bo travnik s časom napolnjen z dobrimi travami in deteljami.

Tudi na starejših umetnih travnikih, deteljiščih in lucerniških opazimo, da se letos marsikje ne bo izplačalo čakati na drugo košnjo. Tudi tu je ruša zelo redka

Pazimo, da se seno ne vname

Kolikokrat se je že zgodilo, da je skedenj pogorel, ker se je seno vnelo vsled previsoke vlage. Nevarnost vnetja sena je pri dolgem senu manjša od nevarnosti, ki nastane, če seno že pri spravljaju zrežemo.

Nevarnost vnetja sena nastane, če ima seno več kot 20% vlage. Dolgo, nerezano seno lahko spravimo v skedenj, čeprav ima 26% vlage. Da se izognemo tej nevarnosti, ne spravljajmo prevlažnega sena v skedenj. Ali je seno pripravno za spravilo v skedenj, bomo ugotovili, če vzamemo na travniku v roke šop sena in ga začnemo močno zvijati. Seno je dovolj

in nevarnost zapleveljenja velika. V takih primerih bomo storili najbolje, če bomo umetni travnik, deteljišče ali lucernišče dobro pognojili in preorali ter zasejali z izdatno beljakovinsko krmno mešanico (furo). S tem bomo na hektarju površine lahko pridelali 200—300 q dobre zelene krme, ki jo bomo ali posušili na sušilih ali pa — kar je najboljše — silirali skupno s koruzo.

Miha pod goro.

suho in za spravilo pripravno tedaj, če pri zvijanju ne postane več vlažno.

Na skednju je priporočljivo, da seno za dan ali dva še razgrnemo. V prvih tednih po spravilu je dobro, da preskusimo, če se seno ni ogrelo. To lahko napravimo z daljšim koničastim železnim drogom, ki ga na več mestih porinemo v kup sena in ga pustimo četr ure v kupu. Ko smo ga potegnili iz kupa, ga po dolžini otipamo z roko. Tako ugotovimo, kje je seno prevročje. Pri 65 stopinjah toplote nam ni več prijetno držati drog. Če je to slučaj, potem je zadnji čas, da seno na tem mestu takoj razkopljemo in razprostre-

Nevarnost krompirjeve plesni!

Kakor kažejo zadnji tedni, preti letos spet nevarnost krompirjeve plesni (Krautfäule), ki nam je lani na pridelku krompirja napravila ogromno škodo. Ta bolezen obstoja v rjavih pegah na krompirjevih listih, ki postajajo vedno večji, dokler listi ne odmrejo. Vsled prepičlega števila listov je potem zguba na pridelku gomoljev velika.

Bolezen se pojavi, če v juniju večkrat dežuje. Krompir na obvarujemo pred boleznijo s škropljenjem nasada z bakrenim oksikloridom (Kupferoxichlorid). Za hektar površine je potrebno 6 kg tega škro-

pila, ki ga raztopimo v 300—400 l vode. To škropilo pa se lahko primeša škropilu proti kloradskemu hrošču.

S škropljenjem je treba — če hočemo, da bo res uspešno — pričeti še prej, preden opazimo na listih rjave pege. Škropiti je treba tudi večkrat, se pravi vedno spet, ko opazimo na listih nove rjave pege.

Dajmo okopavinam nitramoncala

Mraz zadnjih tednov in zadnja slana sta krompir, peso in koruzo močno zavrla v rasti, marsikod pa tudi močno poškodovala.

Da si bodo te rastline čimprej opomogle in nadoknadile zamujeno rast, jih večkrat založimo z manjšimi količinami nitramoncala (50—75 kg po hektarju). Najbolje je, da nitramoncal pred okopavanjem ali osipanjem potrosimo med vrstami, le krompirju ga lahko vržemo »na široko«.

Tržni razvoj v maju

Prašiči:

Na sejnih v St. Marxu na Dunaju se je v mesecu maju cena pitancev popravila. Prav očitno je prišlo to do izraza na pobinkoštnem sejmu 31. maja. Medtem ko je ponudba na tem sejmu bila samo za 800 prašičev manjša od ponudbe na zadnjem sejmu meseca aprila, je bila cena

sejem	ponudba	I	II	III
aprilsko povprečje	6.232	12.38 do 13.04	11.78 do 12.34	10.98 do 11.74
3. 5.	8.969	12.50 do 12.90	12.— do 12.50	10.80 do 10.90
10. 5.	9.184	12.20 do 12.90	12.— do 12.50	11.— do 12.—
24. 5.	8.420	12.50 do 13.—	12.10 do 12.50	11.50 do 12.—
31. 5.	6.841	13.— do 13.70	12.70 do 13.—	12.— do 12.70

Z ozirom na to, da so z mesecem majem našli skoraj vsi brezposelni spet zaposlitev, ter v pričakovanju izredno visokega obiska inozemskih turistov je pričakovati, da se bodo majske cene držale čez poletje. Pričakovanje, da se utegnejo cene od časa do časa še izboljšati, je po lanskih izkušnjah zelo utemeljeno.

Na Koroškem, kjer so v aprilu plačevali pitance po 11.— do 11.50 šil., je ostala cena nespremenjena. V maju je Ko-

sejem	ponudba	voli	biki	krave	telice
aprilsko povprečje	1.450	8.25 do 11.50	9.10 do 11.18	7.38 do 9.54	8.90 do 11.14
2. 5.	1.465	8.— do 11.40	9.40 do 11.20	7.— do 9.50	9.— do 11.20
9. 5.	1.656	8.— do 11.40	9.40 do 11.20	7.— do 9.50	8.80 do 11.10
23. 5.	1.521	9.— do 11.50	10.— do 11.80	8.— do 10.—	10.— do 11.80
31. 5.	1.824	8.50 do 11.40	9.80 do 11.50	7.50 do 10.—	9.20 do 11.50

Tudi pri klavni živini izgleda, da se bo v juniju cena še nekoliko izboljšala. Sploh položaj kaže, da pred jesenjo ni pričakovati padca cen klavne živine.

Medtem ko zalagajo dunajski trg z inozemsko živino, pa Koroška izvažata pitane vole v Italijo. Doslej je bilo izvoženih

okoli 100 volov, ki so jih plačali po 9.80 do 10.50 šil. za kg žive teže.

Veliko je še vedno pomanjkanje telet. V zadnjem času so na Koroško uvozili iz Jugoslavije 2 vagona telet. Potreba po teletih bo v prihodnjih mesecih očitno še narasla. (bl.)

PRAVNE ZADEVE

V PRIMERIH

Nevarnosti ceste

II.

O zaviranju vozil smo že v zadnjem članku nekaj povedali in smo omenili primer, ko je vozač tovornega avtomobila 20 metrov pred dvema pešema zavrl tovorni avtomobil. Vsled mokre ceste je močno zavrti avtomobil zaneslo na levo stran ceste. Ravno v tem momentu pa je pridrvel nasproti na pravilni strani ceste osebni avtomobil. Ker je moral vozač osebnega avtomobila vozilo močno zavreti, se je zgodilo, da so potniki vsled sunka padli iz vozila in se močno poškodovali. Šele višje sodišče je šoferja tovornega avtomobila oprostilo vsake krivde, ker je pred pešci moral voz zavreti, da pa ni mogel računati s tem, da bo z vozom tako daleč spodrsnil in s tem spravil drugi voz v nevarnost.

Danes pa si oglejmo drugi važni predpis § 15 cestnega policijskega reda in sledečih, ki govore o pravilnem prehitvanju in o tem, kdaj in kako se sploh sme prehitovati.

Dostikrat skušajo prehitovati drveči kolesarji, če vidijo ali mislijo, da motorno vozilo pred njimi omahuje in za nekaj minut preide v počasnejši tok! To nima nobenega pomena, ker jih vsako motorno vozilo v kratkem času zopet prehit. Tako prehitovanje je izredno nevarno in tudi prepovedano.

Pravilno izogiba se na desni strani, prehitva pa se na levi strani. To pravilo velja za vsa vozila, ki ne tečejo po tračnicah. Zelo važno je določilo, da ne sme prehitovati vozilo, ki ga ravno prehitva drugo vozilo! Prehitovati smemo le v primeru, ko smo se prepričali, da je cesta prosta. Nikoli pa ne sme voznik prehitovati na ovinkih, med hišami in hlevi, ker na takih mestih, šofer nima pregleda nad cesto. Prehitovati se tudi ne sme na mestih, kjer kakršen koli objekt zavira pregled nad cesto. Ravno na takih mestih, ki smo jih pravkar omenili, pride do pogostih nesreč!

Izredno važno je, da tisti, ki prehitva pozna brzino voza, ki ga hoče prehiteti in če je le-ta dal primerni znak za prehitovanje. To pa je še tembolj važno pri tovornih avtomobilih, ki ne speljejo tako lahko na desno stran, kakor manjši in bolj okretni. Mnogokrat tovorni avtomobili radi preslišijo še tako jasne znake voza, ki hoče prehiteti, in se vedno gibljejo sredi ceste čeprav bi se lahko umaknili bolj na desno stran. S takim zadržanjem zapade šofer kazni, ker ovira promet.

Voz, ki hoče priti hitreje naprej, mora podnevi dati znak za prehitovanje s trobljo, ponoči pa z utripajočo lučico. Če je prehitovanje sploh mogoče, mora prehitujoči napraviti pred zaostalim voznikom širok lok v daljino, da mu ne odreže poti ali jo otežkoča ter tako spravi sebe in druge v nevarnost!

Sedaj pa še nekaj primerov v smislu § 18/4 c. p. r., po katerih je prehitovanje sploh prepovedano in je v slučaju takih nesreč, neglede na odškodnino, kazen še bolj stroga.

Omenili smo že nekaj primerov, ko se zaradi slabega pregleda na cesti ne sme prehitovati (ovinki, med hišami in podobno). Če mora vozač, ki hoče prehiteti vozilo, poznati brzino prednjega vozila, je jasno, da mora natančno vedeti, kaj sam zmore s svojim vozilom, da ne zavozi samo pred prednji voz in tam mogoče naenkrat omahne in tako lahko povzroči težko nesrečo!

Prepovedano in nevarno je tudi prehitovanje na križiščih in pred križišči, kjer se ni znamenj, ki to urejujejo. Prehitovati se ne sme v megli, tudi če se ta dviga in spet pride. Nadalje je prepovedano prehitovati v dežju in snežnih metežih, v oblakih prahu in dima in če sonce, luna ali kaka druga ostra luč slabi vid!

Koroški planšarski tečaj

Koroško planšarsko društvo priredi svoj letošnji planšarski tečaj v času od 1.—3. julija, in sicer po planinah v območju Blatnice (Flattnitz) ob koncu Motniške doline. Na sporedu so ogledi 6 planin, ki bodo povezani s predavanji znanih strokovnjakov.

„Riževi otrobi“

Iz inozemstva so v zadnjem času uvozili v Avstrijo »riževe otrobe« (Reiskleie), ki jih tu in tam na trgu ponujajo. »Riževi otrobi« niso nobeni otrobi, temveč luskine riža, ki jih zmeljejo. Po mletju so na prvi pogled zelo podobne pšeničnim otrobom. Dogaja se tudi, da riževe luskine mešajo s pšeničnimi otrobi.

Riževe luskine imajo samo 0.4% beljakovin in 4.5 škrobne vrednosti, medtem ko imajo pšenični otrobi 10% beljakovin in 45 škrobnih vrednosti. »Riževih otrobov« se potemtakem nikakor ne izplača kupovati, pa čeprav bi kilogram stal samo 15 grošev.

Spričo tega je treba previdnosti pri pšeničnih otrobih. Če sumimo, da pšenični otrobi niso v redu, jih pustimo preiskati pri kmetijskem raziskovalnem zavodu v Celovcu. V primeru, da so jim primešane riževe luskine, prodajalca lahko tožimo za odškodnino.

Beograjski razgovori in sklepi so velikega mednarodnega pomena

Ker v zadnji številki še nismo mogli poročati o sklepih beograjskih razgovorov med jugoslovanskimi in sovjetskimi predstavniki, prinašamo danes najvažnejše misli iz skupne deklaracije.

Razgovori so potekali v duhu prijateljstva in medsebojnega razumevanja ter so izmenjali mišljenja o mednarodnih vprašanjih, posebno pa so proučili vprašanja političnih, gospodarskih in kulturnih odnosov med obema državama. Obe vladi sta se sporazumeli, da bosta podvezli nadaljnje ukrepe za normalizacijo medsebojnih odnosov na vseh področjih, posebno pa na področju gospodarskega in kulturnega sodelovanja, kjer bosta podvezli potrebne ukrepe, da se bodo odstranile posledice, nastale vsled dosedanjega spora med obema državama.

Razgovori so temeljili na načelih nedeljenega miru, spoštovanja suverenosti, neodvisnosti, integritete in enakopravnosti med državami, nadalje priznanja in razvijanja miroljubnega sožitja med narodi ne glede na ideološke razlike v družbeni ureditvi, kakor tudi na načelih odstranitve kakršnih koli oblik propagande, ki bi sejala nezaupanje med posameznimi državami, ter obsodbe vsake napadnosti in vsakega poskusa, da se vsili politična in gospodarska dominacija drugim državam in končno načela medsebojnega spoštovanja in nevmešavanja v notranje zadeve, ker je vprašanje notranje ureditve, različnih družbenih sistemov in različnih oblik razvoja socializma stvar izključno narodov posameznih držav.

V klerikalni propagandi se je zataknilo

Prav v času, ko je Jugoslavija v središču svetovne pozornosti in ko s svojo dosledno miroljubno in neodvisno politiko pridobiva vedno večji ugled v svetu, je smatral Vatikan za potrebno, da ponovi izmišljeno trditev o preganjanju vere v Jugoslaviji. Koroški klerikalci so se seve takoj spet vključili v to staro melodijo iz Rima in so v Volkszeitung in Tedniku-Kroniki uslužno prežvečili vse, kar jim je nadrobila Jugoslaviji sovražna rimska centrala.

Pri nas na Koroškem so tozadevno sploh zelo prizadevni. Da bi bila propaganda o preganjanju vere v Jugoslaviji vsaj nekoliko verjetna in Korošcem bolj okusna, uprizarja celovški škof ponekod s pomočjo mladih deklet zbirko blaga za iz-

Na področju svetovne politike sta se Jugoslavija in Sovjetska zveza izrekli za nadaljnjo krepitev Organizacije združenih narodov, v katero naj bi bila sprejeta tudi LR Kitajska, nadalje za sporazumno rešitev nemškega vprašanja na demokratični osnovi in v skladu tako z željami in interesi nemškega ljudstva kakor tudi z interesi splošne varnosti, za zadovoljitev zakonitih pravic LR Kitajske do Formoze ter končno za politično in gospodarsko neodvisnost afriških in azijskih dežel v smislu bandunške konference.

Deklaracija, ki sta jo podpisala predsednik FLRJ maršal Tito ter sovjetski ministrski predsednik Bulganin, pomeni nedvomno velik prispevek za utrditev miru v svetu, hkrati pa pomeni tudi ostro obsodbo vseh oblik skoraj sedemletne kominformovske politike pritiska in napada na Jugoslavijo.

Svetovna javnost, ki je z velikim zanimanjem spremljala beograjske razgovore, je s priznanjem pokazala na odločno zadržanje Jugoslavije, ki da je slej ko prej ohranila svojo neodvisnost.

Sovjetska delegacija se je na poti iz Beograda v Moskvo ustavila tudi v Sofiji in Bukarešti, kamor so bili povabljeni predstavniki ostalih vzhodnoevropskih dežel in kjer so sovjetski zastopniki poročali o beograjskih razgovorih. Pri tem je bila naglašena tudi potreba po izboljšanju odnosov med Jugoslavijo in vzhodnoevropskimi deželami.

delavo cerkvenih oblačil kot »pomoč preganjeni Cerkvi v Jugoslaviji«. Tu pa se je režiserjem zlagane klerikalne propagande nekaj zataknilo. Celovška Volkszeitung namreč sama poroča, da je bilo odposlanih v Jugoslavijo že nad 100 kilogramov duhovniškega perila in oblek in da jugoslovanske oblasti teh pošiljk ne zabranjujejo.

No torej! Kdor je bil doslej slep in je morda le še nekaj verjel, sedaj vsaj lahko tudi že s prsti ošlata, da je ves krik o preganjanju vere v Jugoslaviji samo navadna zlagana bajka in sredstvo za vpreganje naivnih vernikov v politično protijugoslovansko propagando nasprotnikov miru med narodi in njihovega prijateljskega sožitja.

Ustanovni občni zbor Slovenske kulturno-gospodarske zveze v Gorici

Minulo nedeljo je poseben iniciativni odbor kulturnih, gospodarskih in drugih narodnih organizacij sklical njihove zastopnike na ustanovni občni zbor „Slovenske kulturno-gospodarske zveze“. Delovno področje te nove zbirne organizacije Slovencev v Italiji naj obsega vso Goriško, Benečijo in Kanalsko dolino, sedež organizacije pa je predviden v Gorici.

Dopoldne so se na ta poziv zbrali številni zastopniki slovenskih prosvetnih društev, Zveze slovenskih društev, Dijaške matice, akademskega društva „Simon Gregorčič“, slovenskih zadrug in gospodarskih ustanov ter podpornih društev v dvorani pri „Zlatem pajku“ v Gorici. Kot gostje so dospeli na občni zbor tudi zastopniki Slovenske kulturno-gospodarske zveze iz Trsta ter kot zastopnika Zveze slovenskih organizacij v Celovcu predsednik nadzornega odbora dr. Franc Petek ter član izvršnega odbora dr. Mirt Zwitter.

V pozdravnih besedah odposlanca tržaških Slovencev dr. Kukanje ter našega zastopnika dr. Mirta Zwittera so bile izražene izkušnje prizadetih zamejskih Slovencev, ki so tudi v Trstu in na Koroškem narekovala nove oblike

dela in organizacije slovenskih manjšin, ki v novem duhu in na nov način skušajo reševati vprašanja enakopravnega sožitja med narodi sosedih in narodnostnih vprašanj sploh.

Tovariš Nanut je v izčrpnem in jasnem referatu nakazal potrebe in nove naloge slovenskih organizacij v Italiji, tovariš Černe pa je razčlenil organizacijske osnove in pravila nove organizacije. Dr. Nežica Kocjančičeva je po objasnitvi položaja slovenskega šolstva na Goriškem predlagala posebno resolucijo italijanski vladi v Rimu zaradi uzakonitve slovenskih šol na Goriškem in ustanovitve letnih na Beneškem. Nato so bila ob živahnem in vsestranskem sodelovanju številnih delegatov organizacij soglasno sprejeta pravila nove organizacije ter izvoljen odbor „Slovenske kulturno-gospodarske zveze“, kateremu predseduje znani goriški borec dr. Mermolja.

Po občnem zboru so se zastopniki goriških, tržaških in koroških Slovencev še dalj časa menili o skupnih vprašanjih ter izmenjavali izkušnje, kar vse naj služi utrditvi skupnosti vseh Slovencev v zamejstvu ter boljšemu razumevanju med narodi sosedih.

Koroški tisk o gostovanju Mariborčanov

O gostovanju mariborskega gledališča je objavil tudi nemški koroški tisk zelo obširna poročila, polna pohvalnih in laskavih priznanj slovenskim umetnikom.

V „Neue Zeit“ sta dva recenzenta napisala navdušene ocene. „Videli smo igro ansambla, v kateri ni bilo nobene šibke točke, nobene praznine in nobene geste, ki bi bila ostala brez učinka.“ O orkestru in dirigentu pravi list, da sta dopuščala kvečjemu dvom, ali je sploh mogoče še boljše napraviti. Odličen je bil tudi balet, operni ansambel pa je nadpovprečen. O Ladku Korošču pa je kritik zapisal, da nekaj podobnega, kakor je njegova inteligentna igra in njegova prepričljiva komika, dandanes v Avstriji najbrže sploh nimamo.

V obširni recenziji je „Volkszeitung“ med drugim zapisala: „Kje izven Italije, kakor v Jugoslaviji se še najde tak rezervat prekrasnih opernih glasov, ki se jim v nič manj čudoviti izvedbi pridružuje veselje nad vsem, kar je povezano z gesto in plesom. Občinstvo je bilo navdušeno nad vsemi predstavami.“

„Kleine Zeitung“ je posvetila Mariborčanom skoro celo stran. List ugotavlja: „Maribor je lahko ponosen na svoje gledališče. Zavidamo Mariborčanom njihov kultivirani in glasovno močni gledališki zbor, njihov živahni balet z njihovimi številnimi solisti, nekateri umetnike (zlasti tenor), ne nazadnje pa polnokrvnega glasbenika Cirila Cvetka in s „svojim“ gledališčem zraščene in za „svoje“ gledališče živečega intendantanta prof. Jara Dolarja.“

Celo v kominformovskem „Volkswille“ sta dva poročevalca pozitivno ocenila umetniško vrednost mariborskega opernega ansambla, baleta in zbora.

Vsi navedeni listi so s priznanjem ocenili ali vsaj zabeležili tudi nastop združenih pevskih zborov SPZ, samo „Naš tednik-Kronika“ je ta nastop popolnoma zamolčal prav tako, kakor je zamolčal tudi dejstvo, da je uprizoritev „Prodane neveste“ omogočila Slovenska prosvetna zveza. Sploh pa so vsi koroški listi posvetili gostovanju Slovenskega narodnega

gledališča iz Maribora mnogo več prostora, kakor pa uredništvo Tednika-Kronike, ki je odpravilo to čudovito kulturno doživetje z nekaj vrsticami.

URADNA OBJAVA

Trgovinski pripravljalni tečaj za mojstrske izpite

Zbornica obrtnega gospodarstva za Koroško bo priredila v Celovcu in Beljaku trgovinske pripravljalne tečaje za mojstrske izpite. V Celovcu se prične tečaj 13. junija ob 13.00 uri v zavodu za pospeševanje obrtnega gospodarstva, Kolo-dvorska cesta 40/III, prav tako se bo pričel istega dne v Beljaku v gospodarski šoli Villach-Lind. Tečaj bo trajal štiri tedne ter bo pouk razen v sobotah in nedeljah vsak dan popoldne. Prispevek znaša 150 šilingov, prijaviti pa se je mogoče še ob pričetku tečaja.

Cene na celovškem tedenskem trgu

Minuli teden v četrtek so bile na celovškem tržnem dnevu naslednje cene: krompir stari 1.50, novi 3.— šil.; rdeča pesa 5.— šil.; por 5.— šil.; zelena 6.— šil.; špinaca 3.— do 5.— šil.; salata 6.— do 8.— šil.; paradižniki 12.— do 16.— šil.; kumare 16.— šil.; grah 6.— šil.; peteršilj 4.50 šil.; redkev 3.— šil.; čebula 3.50 šil.; česen 3.— do 8.— šil.; poma-ranče 12.— šil.; češnje 4.— do 10.— šil.; banane 14.— šil.; citrone (komad) 1.— do 1.50 šil.; jabolka 2.50 do 8.— šil.; suhi češplji 12.— šil.; zemeljski orehi (izluščeni) 22.— šilingov za kilogram.

14.30 Nove knjige — 14.40 Slovenske narodne pesmi — 16.40 Umetne in narodne pesmi poje pevski zbor „Grafike“ — 18.45 Partizanski pozdravi.

Torek, 14. junij:

6.35 Po naši deželi (spored slovenskih narodnih pesmi) — 11.15 Cicibanom — dober dan! — 12.10 20 minut z Veselimi godci — 14.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 15.30 Jezikovni pogovori (prof. dr. Rupel) — 17.15 Igramo vam za zabavo in ples — 18.00 Zunanjepolitični feljton — 18.15 Slovenske narodne pesmi.

Sreda, 15. junij:

6.35 Češki valčki in polke — 12.10 Slovenske narodne pesmi — 14.40 Poje črnski sekstet Jubilee Singers — 15.15 Na harmoniko igra Avgust Stanko — 16.30 Modni kotiček — 18.30 Koncert jugoslovanskih samospevov.

Četrtek, 16. junij:

6.35 V pesmi in plesu po Jugoslaviji — 11.15 Za mlade pevce in godce — 12.10 Zbori pojo dela jugoslovanskih avtorjev — 14.30 Ljudsko-prosvetni obzornik — 14.40 Mladina poje ob 10-letnici osvoboditve — 16.20 Iz oper in baletov — 18.10 „Pesem skozi stoletja“ — 20.15 „Četrtek večer“ domačih pesmi in napevov (Fantje na vasi, Gorenjski kvartet, zbori in solisti).

Petek, 17. junij:

6.35 Solisti in zbori izvajajo slovenske narodne in umetne pesmi — 11.15 Cicibanom — dober dan! — 13.30 Križem skozi operete in filme — 14.40 Igra godba na pihala LM — 16.00 Za pionirje — 17.15 Koncert po željah — 18.30 Spoznavajmo človeka — 20.00 Tedenski zunanje-politični pregled.

RADIO CELOVEC

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah: 5.30 Začetek oddaje — 5.50 Kmečka oddaja — 6.00 Glasbeni pozdrav — 7.00 Jutranji koncert — 7.55 Marsikaj zvenečega — 9.00 Pozdrav nate — 10.00 Roman za ženo — 10.10 Medigra — 10.15 Šolska oddaja — 10.45 Mali koncert — 11.00 Šolska oddaja — 11.20 Medigra — 11.25 Šolska oddaja — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro namešano — 13.00 Opoldanski koncert — 13.45 Objave — 13.55 Slovenska poročila in objave — 14.25 Specialno za Vas — 15.00 Šolska oddaja — 17.00 Kulturne vesti — 17.30 Popoldanski koncert — 18.00 Radio nasveti — 19.55 Lokalna poročila — 00.05 Nočna oddaja.

Poročila dnevno: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 19.45, 22.00, 00.00.

Sobota, 11. junij:

8.45 Daljni pestr svet: popotne beležke iz Sicile — 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca (slov.) — 10.00 Šolska oddaja: Smetanova opera „Prodana nevesta“ — 14.35 Pozdrav nate — 15.35 Domači zvoki — Št. Peter na Vašinjah — 18.00 Iz parlamenta — 18.30 Slovenska oddaja.

Nedelja, 12. junij:

7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo (slov.) — 9.00 Operni koncert: Wagnerjeva opera „Tannhäuser“ — 11.30 Čez gore in doline — 13.45 Iz domovine: o ljubezni, stare koroške pesmi — 14.30 Otroški oder — 15.00 Pozdrav nate — 18.30 Lepe melodije, igra veliki orkester radia Dunaj — 20.10 Mednarodni šport.

Ponedeljek, 13. junij:

10.15 Šolska oddaja: iz življenja znanih glasbenikov — 13.55 Slovenska oddaja —

RADIO PROGRAM

RADIO LJUBLJANA

15.30 Veseli in vedri s Petrom Igelhoff — 18.45 Slovenska oddaja — 19.15 Trikrat kralj.

Torek, 14. junij:

11.00 Šolska oddaja: Pripovedke iz Avstrije — 11.25 Dobro razpoloženi za predpoldan — 13.55 Slovenska oddaja — 15.30 Zabavna glasba, igra veliki orkester dunajskega radia — 18.35 Oddaja za delavce — 19.15 Dober večer, dragi poslušalci.

Sreda, 15. junij:

8.45 Iz ženskega sveta — 11.00 Šolska oddaja: zelena štajerska — 13.55 Slovenska oddaja — 15.45 Otroška ura, za vesele male ljudi — 16.00 Narodne pesmi in plesi iz Avstrije — 18.45 Slovenska oddaja — 19.15 Dober večer, dragi poslušalci.

Četrtek, 16. junij:

13.55 Slovenska oddaja — 15.00 Šolska oddaja: moderno konserviranje — 15.30 Zabavna glasba, mali orkester dunajskega radia, dirigira Charly Gaudriot — 16.00 Godba iz Severne Amerike — 18.40 Gospodarski komentar — 19.15 Dober večer, dragi poslušalci — 20.20 Pri nas doma.

Petek, 17. junij:

8.45 Za hišo in dom — 13.55 Slovenska oddaja — 15.45 Otroška ura — 16.00 Glasba iz operete in filma — 17.25 En teden deželne politike — 18.35 Oddaja za delavce — 18.40 Gospodarski komentar — 18.45 Slovenska oddaja — 19.15 Dober večer, dragi poslušalci — 21.35 Glasba iz vsega sveta.